

Nog eens najaarsbladen. Gemengde gedichten, 1880-1884

Nicolaas Beets

bron

Nicolaas Beets, *Nog eens najaarsbladen. Gemengde gedichten, 1880-1884*. A.W. Sijthoff, Leiden
1884

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/beet005noge02_01/colofon.php

Let op: werken die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn.

**Gemengde gedichten.
Achtste bundel.
1880-1884.**

*'Mijn dagen zijn in 't gele blad';
De tijd van groei en bloei is om;
Nog spaart mij God, wat ik verbad:
'Een wintersche' ouderdom'.*

*Het heilig vuur, in mijn gemoed
Niet uitgedoofd door wel of wee,
Verwarmt mij nog, deelt van zijn gloed,
Mag 't zijn, aan andren meê.*

Haarlems Flora.

Als ik omdool door de lieve streken,
 Waar mijn blijde kindsheid is ontwaakt,
 Wederzie de bosschen, duinen, beken,
 Waarvan de aanblik mij gelukkig maakt:
 't Zijn dezelfde kruiden, bloemen, blâren,
 De eigen plantenwereld om mij heen,
 Die mijn vrinden en gelieven waren,
 Sinds mijn voet hun groeiplaats heeft betreên.

In den Hout, Boschlievende Anemonen,
 Corydalis met veelvingrig blad,
 Wilde Lychnis met gesplitste kronen,
 Blauwend Aardveil, langs het zonnig pad.
 Aan den duinkant scherpgespitste rozen,
 Windeklokjes tusschen bleekte en blozen;
 Waar de duinbeek door de grasbeemd schiet,
 Penningkruid en blauw Vergeet-mij-niet.

Op het duin, een rijkdom van Violen,
 Bij den Kruipwilg diep in 't mos verscholen,
 Wilde Thym aan geur en honig rijk,
 En het scherpe Sedum, goud gelijk;
 Onverbleekt bij 't felste zonnebranden,
 Gouden Toortsen in de schraalste zanden;
 Maar in 't vochtig duindal, 't week moeras,
 Vlekkige Orchis en Parnassisch Gras.

Overal langs vaarten, kreken, sloten,
 Goudgele Iris, purpren Kattestaart;
 Uit het water lijnrecht opgeschoten,
 Zwanebloem, uw schoonen eernaam waard!
 En aan uwe bochten, kronklend Sparen!
 De Aster, en de Althé met donzen blaren,
 't Paarse bloempje, dat ons de Elf-rank biedt,
 Slingrend door het zwartgepluimde riet.

Zal haar bloemhof steeds dezelfde blijven,
 Haar verscheiden grond, jaar in, jaar uit,
 't Zelfde kruid uit de eigen kiemen drijven,
 De eigen kiemen uit hetzelfde kruid:
 Dat dan ook de nazaat niet ontaarde,
 Corenherten! van uw deugd en waarde,
 Ripperda's en Kenau's, hoog geroemd!
 Waar uw stad haar parken naar benoemt.

1880.

Een uit velen.

Naar ruste trachtend;
En wederom
De rust verachtend
Als laf en dom.
Met alle winden
De vaart beproefd;
Maar bang te vinden
Wat hij behoeft.
Uitwendig strijdend
Met Schrift en Lot;
In 't hart belijdend
Het recht van God.
Zijn tijd verspillend
Aan wind en waan;
Ten slotte willend
Ten hemel gaan.

1880.

Bij het graf eener Moeder.

De hoop, door bange vrees bestreden,
 Werd uitgedoofd in diepe smart,
 In spijt van tranen en gebeden
 Is ZIJ ontrukkt aan 't kinderhart.
 Rondom haar open grafkuil schreien
 Beroofde liefde en dankbaarheid;
 Maar daar is vreugd bij de engelenreien
 En bij den Eega, die haar beidt.
 Het dochtrenpaar, haar voorgetogen,
 Omhelst haar voor den troon van God -
 Zoo is *hier* troost bij weenende oogen,
 En *daar* een onbewolkt genot.

1880.

Morgenstond.

Buiten.

Wees vroolijk! 't Is geworden dag;
 De zon is opgekomen.
 Het leeuwriklied, de kwartelslag
 Wordt reeds van ver vernomen;
 De wazige ochtendmist trekt op;
 De dauwdrop hangt aan blad en knop;
 Een luchtig windje schudt den top
 Der frisch ontwaakte boomen.
 Gij rijst, treedt uit, van ongeduld
 Naar 't wachtende genot vervuld,
 En vreest te laat te komen.

Binnen.

Wees vroolijk! Hoor! De dag vangt aan
 Voor straten, stegen, kaaien.
 Reeds doet eens bakkers schorre haan
 Een poging om te kraaien;
 De buurt ontwaakt; uw wekker luidt;
 De melkboer schelt; een spoortrein fluit;
 Een vrachtkar dreunt; een handkar kruit;
 Uw dienstmaagd klopt de matten uit;

Haar bezem grist; haar glazenspuit
Komt trommelen op uw vensterruit....
Gij hoort dit alles, maar besluit
U nog eens om te draaien.
En schoon 't geweten zegt: 'Ontwaak!
Vroeg opstaan is een schoone zaak!'
Gij toont daarvoor in 't minst geen smaak,
Maar antwoordt met vernieuwde vaak,
En weet het wel te paaien.

1880.

Naar Maerlant.**(van Jacob ende van Martine. Eerste Martijn str. 48, 49.)****I.**

In dees bedroefde wereld zijn
 Twee kleine woordjes, MIJN en DIJN:
 Och kon men die verdrijven!
 De vrede was dan meer dan schijn,
 Elk vrij, geen mensch in band of pijn,
 De mannen noch de wijven.
 Men had gemeen de tarwe en wijn,
 En over zee noch aan den Rijn
 Zou men geen ziel ontlijven.
 Maar nu beneemt ons 't zwart venijn
 Der hebzucht dit genot, Martijn!
 Of doet het achterblijven
 En ander recht beschrijven.

II.

God, die het al met wijsheid doet,
 Gaf dit vergankelijk aardsche goed
 Den menschen in 't gemeen;
 Opdat zij zouden zijn gevoed,
 Het lijf gekleed, geschoeid de voet,
 En leven rein van zeên.

Maar zie nu hoe de hebzucht woedt,
 Dat iedereen in arren moed
 't Al hebben wil alleen.
 Hierom vergiet men menschenbloed,
 En bouwt met roekeloozen spoed
 Burchtsloten zwaar van steen,
 Tot smart van menigeen.

1880.

Lied voor Lijkverbranders.

Ten vuren, ten vuren
 Met vrouw en kroost, al klinkt het ruw!
 't Is goed voor u,
 Dan kunje langer duren;
 Wel eens zoo lang als nu.

De lijken, de lijken
 Ontvolkten veel te lang het land -
 't Is zonde en schand -
 Dat zal statistisch blijken,
 Zoodra men ze verbrandt.

Naar d'oven, naar d'oven!
 Die 't lijk verbrandt, verbrandt den Dood,
 Den stervensnood,
 En brengt het leven boven...
 Voorwaar! onze eeuw is groot!

1880.

Profaneeren.

Het profaneeren is aan de orde van den dag;
Wat andren heilig is, vindt geen ontzag
Bij kindren eener eeuw, die zich beroemt
Op hooge ontwikkeling als zij 't gaarne noemt...
Ja, van den geest, 't mag zijn, maar niet van 't hart,
Dat altijd doover, altijd doffer werd
En koel en koud verwerpt, beschimpt, begekt
Al wat van hooger komt, naar hooger trekt,
Op hooger wijst dan 't glinstrend stof der aard,
En, zelf gevoelloos, uw gevoel niet spaart.
De kerk niet slechts, niet slechts de vromen, God,
Godzelf en zijn regeering wordt bespot.
Voorzienigheid, onsterfelijkheid, ziedaar
Voor 't spotziek hart de meest gewilde waar.
Zoo dit behoort tot wat vooruitgang doet,
Wee 't nageslacht, dat nog weer verder moet!

1880.

Het Eigen Huis.**Een jeugdig echtpaar aan den bruiloftsdisch toegezongen.**

De huwlijkstempel werd betreden,
De heilige echtknoop is gelegd,
Des hemels zegen afgebeden,
Waarop elk onzer Amen zegt;
Nu zal het uur van scheiden slaan;
De huwlijksreis vangt aan.

Twee moeders zien met vochtige oogen,
Twee vaders met een kloppend hart,
Door liefde, niet door vrees, bewogen,
U na met tranen zonder smart,
Waardoor een aangename lach
Van stil genoeg spelen mag.

Zes weken zal het reisje duren,
Waarin het honigmaantje schijnt;
O schoone dagen, zalige uren,
Waarvan de erinring nooit verkwijnt!
Maar is de huwlijksreis *gedaan*,
Dan vangt het zaligste aan.

Het zoetste zoet van 't huwlijksleven
Neemt niet op reis, maar thuis begin;
In 't 'eigen huis,' van God gegeven,
Ten heiligdom der echte min,
Ter kweekplaats van de reinste vreugd,
Bij onbesproken deugd.

Geloof het, jeugdige Echtelingen!
Ervaart het lang en smaakt het recht!
Die u dit liedje toe mag zingen,
Kent wat hij zingt, weet wat hij zegt.
Deze' eenen wensch nog brengt hij uit:
Dat gij voor hem uw deur niet sluit.

1880.

**Onze Koningin.
Aan Therèse Schwartz.**

De Koningin! Van dag tot dag
Is 't Neerlandsch hart om haar verheugd,
En prijst zoo luid het prijzen mag
Haar wijze jeugd,
haar rijke deugd.

Het ziet haar aan zijns Konings zij,
Een frissche roos op elke koon,
Een vriendlijk oog, zoo vrij en blij;
Met haar den troon
zoo dubbel schoon;

Manlijke kracht bij 't zacht der vrouw,
Zoo zedig rein, zoo vriendlijk goed;
Oprechtheid zonder vlek of vouw;
Een vasten moed;
een eedlen gloed;

Den Koning trouw; een hart voor 't Land
Waar zij haars Vaders huis voor liet,
Voor 't Volk, dat ze aan haar voeten ziet;
Een kloek verstand;
een open hand;

Een mond, die met bekoorbren klank
 Het Neerduitsch van den landzaat tart;
 Een oor, graag luistrend naar den zang,
 Waar 't Hollandsch hart
 in kenbaar werd.

Een hoofd, zich buigende voor Dien,
 Die alles schiep, en 't al regeert,
 En die in gunst op Haar zal zien
 Die, hoog geëerd,
 Hem eeren leert.

Van elk beminde Koningin!
 De Koning juicht in uw bezit,
 En heel zijn volk spreekt, eens van zin:
 'God nam hem veel: Hij spaar hem dit!

Hij spaar hem haar; Hij spaar hem 't kind,
 Welks vriendlijk glimlachje elk verrukt,
 Om hem, zichzelf, en haar bemind
 Die 't in haar moederarmen drukt!'

Toeëigening.

En gij, die Kind en Moeder maalt!
 Die taak ontsteke in u den gloed,
 Die, waar hij uit *uw* oogen straalt,
 Het doek bezielt en leven doet.

1880.

Blijmoedig.

Verzoend met God
 en met mijn lot,
 In sterven en in leven,
 Het leven nemende als het is,
 Rust, onrust, leed, bezit, gemis,
 Zooals het God wil geven;

En in den dood
 geen jongsten nood,
 Maar 't opgaan van den morgen
 Begroetende van schooner dag
 Dan dien ik hier voleinden mag:
 Wat weet mijn hart van zorgen?

Spreidt soms de schrik
 een oogenblik
 Een nevel voor mijn oogen;
 Het *is* een oogenblik, niets meer,
 En 'k zie 't gelaat mijns Heilands weêr,
 Vol liefde en mededoogen.

1881.

**Het Tranenkruikje.
Uit de Edda.
(Naar Etlar Lang.)**

Hulda (Holle) is in de scandinavische godenleer die ‘donkere’, maar vriendelijke godin der onderwereld, welke het leven geeft en tot welke het leven ten laatste terugkeert. Haar bron is boven Ygdrasil (den Wereldboom) en daaruit stijgen de kinderzielen op, die geboren worden; van daar de sproken van de Kinderbron en van den Ooievaar, die de kindertjes uit het water vischt en aanbrengt. Vroeg gestorven kinderen keeren weder tot Hulda in de onderwereld terug, waar zij weleer liefderijk gevoedsterd en gekoesterd werden. De bijzonderheid dat, in vele sagen als deze, in den christelijken tijd de Moedermaagd in de plaats van Hulda gesteld werd, toont hoe madonna-menschlijk men zich het beeld der Hulda voorstelde.

Daar weent een moeder haar oogen rood;
Haar eenig dochtertje, eilaas! is dood.

Zij plant op 't grafje vergeet-mij-niet;
Zij ziet het bloeien, het troost haar niet.

Daar zweeft in 't hofken vrouw Hulda aan,
Tot wie de zieltjes der kindren gaan.

Haar volgt blijmoedig de gansche schaar;
Maar ach! haar kindjen is niet met haar.

‘Zoo 'k u slechts eenmaal met Hulda zag,
Hoe zou ik zegnen dien blijden dag!’

Maar nog één zieltje komt achteraan;
Een kruik te torsen doet langzaam gaan.

‘Uw weenen, moeder! doet mij geen goed,
Die al uw tranen vergaadren moet!’

De moeder hoort het; het smart haar zeer;
En voortaan weent zij geen tranen meer.

1881.

**Aan J.J. Van Oosterzee,
Veertig jaar Evangelieprediker.**

Uit zijne volheid hebben wij allen ontvangen, ook genade voor genade.
Joh. I. 16.

Naar 't lichaam wat geschokt, maar onverzwakt van geest,
Viert zielvolle Oosterzee zijn veertigjarig feest,
Maar geeft den Heiland de eer van wat hij leefde en werkte,
Die 'uit zijn volheid' hem begaafde, laafde, sterkte,
En lang nog sterken moog; die nimmer hem verlaat,
En aan zijn zij zal staan, ook als zijn rustuur slaat.

6 Febr. 1881.

Na zijne leerrede over bovenstaand schriftwoord.

Geen rimpels.

‘Geen rimpels heeft uw voorhoofd nog;
Zij moesten toch
Daar wezen naar uw tal van jaren.
Hadt gij van zorg of leed geen deel?
Of zijn er door dit hoofd niet veel
Gedachten van belang gevaren?’

Ik weet het niet, mijn lieve man!
Zoek gij er zelf de reden van.
Misschien zult gij het rechte treffen.
Maar weet gij wat ik somtijds zeg?
God heeft een ploeg; maar ook een egg’;
De ploeg maakt voren; de egg’ maakt effen.

1881.

't Poëtisch Oor.

Gij toetst en recenseert gedichten;
 Maar hebt gij 't *oor voor poëzy?*
 Om met rechtvaardigheid te richten,
 Hoort dat er wel een weinig bij.
 Ook zonder *muzikaal* gehoor
 Kan 't spel der tonen iemand roeren;
 Maar als een kenner 't woord te voeren
 Kan, zonder dat, er moeilijk door.

Ach, menigeen die vonnis spreekt
 Met zelfbetrouwend stemverheffen,
 Is niet bij machte te beseffen
 Wat hem, bij 't geen hij heeft, *ontbreekt*.
 Hij heeft vernuft en spreekt met macht,
 Door ieder die hem leest bewonderd,
 Het gild der dichters uitgezonderd,
 Dat om zijn hoogwijze' onzin lacht.

Gij, die uzelv' een oordeel gunt,
Lees, lees mij verzen, en 't zal blijken
 Of gij een deugdlijk vonnis strijken,
 Of zelfs niet deugdlijk *hooren* kunt;
 Of gij den *zang* in 't dicht gevoelt,
 't Gevoel des dichters *na* kunt *voelen*,
 Beseffen wat de *toon* bedoelt,
 Of slechts uw mond met *woorden* spoelen.

1881.

Een woord van Pica de Mirandola.**Veritatem Philosophia quaerit, Theologia invenit, Religio possidet.**

De Wijsbegeerte zoekt, de Godgeleerdheid vindt
 De waarheid - O mijn God! gij *schenkt* haar aan uw kind.

Dialecten.

De taal van 't hart heeft menig dialect;
 Wijs, die 't *hem* min verstaanbre niet begett.

Teksten.

Gij leeft bij teksten, weet er tien,
 Ja twintig op een rij te scharen.
 't Bevredigt menigeen misschien;
 Mij niet; geef mij het woud te zien,
 Geen afgeplukte blaren.

Aan den Heiland.

Gij hebt den weg g e w e z e n ,
Gij hebt den weg g e b a a n d ;
Gij wilt de Leidsman wezen,
Voorkomend en meêgaand,
Besturende de schreden
Van die het steile pad,
Het steile pad betreden
Ter hooge hemelstad.

Gij hebt de poort ontsloten,
Ontsloten door uw bloed,
Die al de tochtgenooten
Vervult met blijden moed;
Gij zult hen welkom heeten
In 't vaderlijk paleis,
Waar spoedig zijn vergeten
De moeiten van de reis.

1881.

Voorzichtig!

Dat nooit, in groote vreugd of diepe droefenis,
 Een woord dat *te* vertrouwlijk is
 Uw' onbewaakten mond door 't hart worde uitgedreven!
 Men kijkt als had men 't niet gehoord,
 Maar neemt het op en draagt het voort,
 Als of ge er last toe hadt gegeven.

Ernst.

De toon van echten ernst is waardig, kalm en zacht;
 Niet hartontzettend zwaar, noch pijnlijk scherp in de ooren;
 Een middentoon, welluidend uitgebracht;
 Men kan er 't hart, waaruit hij komt, in hooren.
 Dat is zijn schoonheid en zijn kracht.

Tempus actum.

Verbeelding keert zich naar 't Weleer;
 Zoo als zij 't *ziet*, wenscht zij 't ons weer;
 Maar kwam het weder zoo als 't *was*,
 't Bedrogen hart verwenschte 't ras.

1881.

Dank voor Loon.

Als ik mijn zangen tot uw oor,
Neen, tot uw edel hart, mocht brengen,
Brak nu en dan een traantje door,
En kwam zich met uw glimlach mengen:
Heb dank daarvoor!

Geen schooner loon dan zulk een traan,
Zacht opgeweld uit zuivre bronnen!
Een kleine ziel doet weinig aan;
Een groote, geeft zich gaarn gewonnen.
Diep voelen is geheel verstaan;

Verstaan wat kracht daar in een woord,
Een toon, een nadruk is gelegen,
De *ziel* verstaan uit wat men hoort,
En hooren, ook wat wordt verzwegen
Of in onzichtbre tranen smooit.

1881.

Bij het Graf eener Zevenentachtjarige.

Na tienmaal acht en zeven jaren,
Is hier dan 't einde van de reis!
De school des levens had haar eisch;
Niet *langer* moest de dood haar sparen.

Drie Zusters, voor den troon van 't Lam
Haar voorgegaan sinds vele dagen,
Behoeven langer niet te vragen,
Of zij, ook zij, niet eindlijk kwam?

Een liefde, tot den dood getrouw,
Deed in den dood haar uitgeleide,
Gerust, dat wat de grafkuil scheidde
De hemel weer vereenen zou.

Zij oogt haar na met kalm gelaat,
Bij zacht herdenken, stil verwachten,
En houdt maar altijd in gedachten
Dat eerlang ook haar uurtje slaat.

Och, ieders uurtjen is bepaald;
Geteld zijn alle onze oogenblikken;
Gelukkig die, als de avond daalt,
Niet schroomt de klok te hooren tikken.

27 April 1881.

Ab irato.

Hen, die de sabel moedig trekken
Om zich perfors te doen verstaan,
Ziet menig mensch met eerbied aan.
Maar overtuigingen te wekken
Door neus en ooren af te slaan,
Zou dat juist wel zoo heel goed gaan?

Twee vijanden.

O Gij die waarheid wilt, heb kracht van ziel, wees man!
Verwin partijdigheid, en ook - de vrees er van.

1881.

De Bass-rock
Bij de kust van Schotland.
(Reisherinnering.)

The air was diskit with the fowlis
 That cam with yammeris and with yowlis,
 With skyrking, screeking, skrymming scowlis,
 And meikle noyis and shoutes.
 DUNBAR.

De meeuwen vliegen om de Bass;
 De Bass is voor de meeuwen;
 Schere ook een enkel schaap haar gras,
 De Bass is voor 't gevederd ras,
 De Bass is voor de meeuwen.
 Daar heeft, voor tal van eeuwen,
 Een burchtslot op haar kruin gestaan:
 Het is, het *moest* tot puin vergaan;
 De Bass is voor de meeuwen;
 Voor kap- en mantel-meeuwen,
 Voor zilvermeeuwen blank en fijn,
 En wat er meer voor meeuwen zijn,
 Zich pluizende in den zonneschijn,
 In rep en roer bij 't jagen
 Van storm en onweersvlagen,
 Die met hun uitgelatenst wôen
 De sterke rots niet wanklen doen,
 De Bass-rots van de meeuwen.
 Zij krijschen er en schreeuwen,
 Zij dwarlen neer, zij stuiven op,
 Zij wervlen om haar woesten top,
 Als beedlaars¹⁾ om de hoven;
 Zij roesten in haar kloven;
 Zij maken, bij en ver van 't nest,
 Haar grauw gesteente wit van mest,
 Van onderen tot boven;

1) Sollicitanten.

Zij voeden, brekende uit hun dop
 Met spitsen neb en harden kop,
 Jaar uit, jaar in, de jongen op,
 Die weer met de ouden vliegen,
 Of op de golven wiegen,
 Of scheren langs het ruime sop,
 Dat, als met donzen pluimen,
 Rondom haar voet komt schuimen,
 Om wat haar fel en scherpziend oog,
 Zich wenschlijks uitzag van omhoog
 Te slikken zonder smaken,
 En vliegend buit te maken
 Al wat haar gele snavelspits
 Van dood of levend, vleesch of visch
 Bestippen kan en raken,
 Om, wederkeerend van den plas,
 Als of het voor dit gulzig ras
 Ter spijsverduwing noodig was,
 Op nieuw te zwermen kris en kras,
 Links, rechts, voor, achter, om Rots Bass.
 Als spreuwen om de daken.....

 Wat daken, en wat spreuwen!
 De Bass is voor de meeuwen.

1881.

Voor de meeuwen niet alleen, maar voor alle soort van zeevogels, bepaaldelijk ook voor den z.g. Jan van Gent, een rotspelikaan, die zijn wetenschappelijken naam, *Sula Bassana*, aan de Bass-rock ontleent. *Solan-goose* noemen hem Schotten en Engelschen.

‘The Bass is an island, or rather a tremendous rock, about [400] feet in height, starting out of the sea, just opposite the formidable castle of Tantallon, upon the shore of East Lothian. It is about a mile in circumference, and is conical on the one side, presenting on the other an abrupt and overhanging precipice. It may well be termed -

 ‘An island salt and bare,
 The haunt of seals and orcs and sea-mews' clang’.

Upon the top of the rock gushes out a spring of clear water, and there is verdure enough to support a few sheep. But its chief inhabitants are sea-fowl, in such immense quantities, that they literally darken the air, when the discharging of a gun puts them on the wing. They are of all sizes that swim the sea, and scream in all varieties of notes. To visit the place at sunrise, when all the feathered tribes are preparing to take wing, gives one of the most extraordinary sights which Scotland affords.

WALTER SCOTT,
 Prov. Antiquities of Scotland.

De Berken van Aberfeldy. Een lied van Robert Burns.

Een bezoek aan Aberfeldy (Perthshire) en zijn waterval (Falls of Moness) gaf mij lust deze coupletten tot een aandenken te vertalen. Burns schreef ze, volgens zijne eigene verklaring, op de plaats zelve, 'standing under the falls', in Sept. 1787, naar het motief van een oud lied: *The Birks of Abergildy* (Aberdeenshire). De waterval van Aberfeldy vereenigt al wat men in een waterval verlangen kan. Hij bestaat uit drie vallen, die zich door een nauwe kloof, over zwarte bazaltklompen heen, en tusschen de weelderigste vegetatie door, bruisende en schuimende naar beneden spoeden. Op verscheiden plaatsen raakt het loover van de ter wederzijde groeiende boomen (veelal berken) aan elkander. De onderste val bestaat uit een reeks van kleine vallen, die een smallen stroom vormen. De middelste is de schoonste. Men vergat niet mij daarbij de bank aan te wijzen, waarop gezeten, Burns zijn lied zou hebben gedicht. De bovenste, op ongeveer veertig minuten afstand van den voet der kloof, komt loodrecht met een storting van zeventig voet naar beneden. - Het lied van Burns schetst ze alle drie achtereenvolgens, naar het leven.

Koor.

*Zoet lief meisje, wilt gij gaan,
Wilt gij gaan, met mij gaan,
Waar Aberfeldy's berken staan,
Aberfeldy's berken?*

De Zomer bloeit met gullen lach;
Het stroompje ruischt zoo blij het mag:
Kom, slijten wij den langsten dag,
Bij Aberfeldy's berken!

Het klein gevogelt zingt zijn lied,
Waar 't hazelloof zijn schaduw biedt,
En 't vroolijk door de takjes schiet,
Bij Aberfeldy's berken.

Maar 't bergpad rijst. Hoe schuimt, hoe zwelt,
De stroom, die langs den rotswand snelt,
Waarover 't geurig lommer helt
Van Aberfeldy's berken.

De kruin der klip, op roosjes prat,
Schouwt neêr op 't loodrecht stortend nat,
Wiens wolkend stofschuim frischheid spat,
Op Aberfeldy's berken.

Dat geld en goed nu vall' zoo 't vall',
'k Weet wien 't geen zuchtje kosten zal!
Gij en mijn liefde zijn mij 't al,
Bij Aberfeldy's berken!

1881.

Verheug u in den nevel niet.

Verheug u in den nevel niet,
 Omdat uw oog dien kan bemerken.
 De zuivre lucht, die niemand ziet,
 Ziedaar hetgeen uw kracht moet sterken.
 Niet wat zich zien en tasten doet:
 't On-zichtbre doet ons 't meeste goed.

Kunst geen nabootsing.

Neen, Kunst is geen herhalen der Natuur;
 Dat zet geen hart in gloed;
 Niet aan wat *is*, maar aan wat *wezen moet*
 Besteedt zij licht en vuur.

Zelfbewustzijn.

Wat is mijn *Ik*? Een wetens Zien,
 Een wetens Hooren, Rieken, Smaken;
 Een wetens Denken bovendien,
 Dat een besluit weet op te maken;
 Een Zijn, dat zijn ondeelbaarheid
 Erkent door wat het onderscheidt,
 En zelfs zijn droomen weet te schiften van zijn waken.

1881.

Malcontent.

Al wat gij ziet, strekt u tot ergernis;
 Het beste, schoonste, liefste heeft gebreken,
 Te groot, te veel, te gek om van te spreken!
 Niets deugt bij u dan 't geen onmogelijk is.

Tusschen de regels.

‘Tusschen de regels lezen’ sta u vrij;
 Maar daar niet naar te luistren, staat aan mij.
 Vervalsching is 't, of louter fantazy.

Wat zwart op wit staat heeft beteekenis;
 Niet wat vermoeden, gissing, argwaan is.

Alternatief.**Aan....**

Dat 'k mij bedroeve, of mij verbaze,
 Daar laat gij mij de keus slechts van;
 Want wat gij schrijft, geleerde man!
 Is uit den booze, of uit den dwaze.

1881.

Geen nood.

De God, door wien wij leven,
 Op wien wij ons verlaten,
 Zal ons niet overgeven
 Aan menschen die ons haten;
 Hij zal ons niet doen bukken
 Voor zorgen, die ons drukken,
 Voor rampen, die ons dreigen;
 Daar zijn geen ongelukken
 Voor hen, tot wie in gunst zich godlijke oogen neigen.

Daar 's troost bij *iedre* smarte
 Daar 's kracht tot *alle* lijden,
 Zoolang 't geloovig harte
 In God zich kan verblijden.
 Maar *alles* is verloren
 En *alles* gaat bezwaren,
 Waar 't hart zijn God laat varen.
 't Geluk is slechts beschoren
 Aan hen, wier oog op God, als op *hun* God blijft staren.

1881.

Uit één stuk.

‘Uit één stuk is de man.’

Uit één slechts?

‘Slechts uit één.’

't Is fraai, mits 't ééne stuk geen kurk zij of een steen.

Kring van denkbeelden.

Een kring van denkbeelden! Wat is 't
 Dan een denkbeeldige kring?
 Maar, is 't niet zonderling?
Denkbeeldige kringen zijn tusschen ons
 Juist de *allerwerklijkste* cordons;
 Er in of uit te komen -
 De proef wordt niet genomen.

Onderzoeker, verzoeker.

Ik eer uw christelijk bedoelen,
 Maar laat mij, bid ik u, met rust.
 Mij telkens aan den tand te voelen
 Geeft mij tot bijten boozen lust.

1881.

**Aan mijne twee
nog overige zusters.**

Eens waren wij een kring van zeven;
 Drie broêrs, vier zusters waren wij;
 Niet dan een drietal is gebleven,
 Mijn lieve zusters, gij met mij.
 Het was de jongste van ons allen,
 Een blijde bloem van twintig jaar,
 Die 't allereerst ons moest ontvallen....
 Hoe lang alreeds beweent gij haar!

Toen de oudste; een lieve gade en moeder,
 Zoo rijk begaafd, zoo hoog geschat;
 Uw tweede, straks de derde, broeder,
 Ter helfte van hun levenspad.
Ons levenspad begint te hellen;
 De tijd des avonds nadert vast;
 Och mochten we onze dagen tellen
 Zoo als het wijzen lieden past!

Nooit heeft de liefde last geleden,
Nooit tweedracht tusschen ons bestaan;
Die voorgegaan zijn, zijn met vreden
Van onze zijde weggegaan.
Zoo zal het blijven bij die bleven,
Totdat de laatste stond beslist;
Het hart, dat God ons heeft gegeven,
Is onbekwaam tot broedertwist.

Wiens uurtje zal nu 't eerste komen?
Aan mij de beurt, naar 't jarental.
Maar als wij 't geen van drieën schromen,
Zoo is er troost, het vall' hoe 't vall'.
Dan zien we elkander aan bij 't scheiden
En zeggen: GODS wil moet geschiên!
Wat wij in 't leven dikwijls zeiden,
Dat geldt ook nu: 'Tot wederzien!'

Nov. 1881.

De mannen van Homerus.

De mannen van Homerus storten tranen;
 Op zijn Olymp klinkt soms een gul gelach.
 Wij die ons helden, die ons goden wanen,
 Wij brengen onze grootheid aan den dag,
 Door ons van lachen en geweent te spanen; -
 Hoe later mensch, hoe min men mensch zijn mag.

Ken u zelve.

't Is alles allen niet gegund.
 Niet wat gij WILT, maar wat gij KUNT,
 Bepaalt de maat van 't vruchtbaar leven.
 Gelukkig die 't bereikbaar punt
 Niet, vruchtloos, wenscht voorbij te streven!
 Die naar 't niet *hem* gegeevne tracht
 Verspilt zijn tijd, vernielt zijn kracht.

Gods kennen en God kennen.

(Zie I Kor. VIII. 3.)

Het kennen Gods is liefde-in-waarheid-en-in-daad.
 God kennen gaat zoo ver als onze liefde gaat.

1881.

Proefmiddel.

Indien ge uw hart wilt hoeden voor versmoring
 Van 't diep gevoel van uw ellendigheid,
 Zoo sta eens stil bij 't onderscheid
 Van 't geen dat hart gevoelt en zeit,
 Bij 't bidden in den nood, en 't danken voor verhooring.

Geluksrecept.

Begeer geen al te groote dingen,
 Poog nooit iets met geweld te dwingen,
 Hoop veel en steeds, maar met geduld,
 Zoo gij gelukkig wezen zult.

**Aan Hendrik Conscience,
 in het Album, hem door Kunst- en Lettervrienden vereerd, bij 't
 verschijnen van zijn *Honderdste* Boekdeel.**

Conscience, honderdmaal de vriend zijns Volks gebleken,
 Der Fraaie Lettren en der Deugd,
 Leze in eens Kunstbroërs naam diens vriendschap, en een teeken
 Dat hij zich in zijn Eer als in zijn Werk verheugt.

1881.

Onmogelijke definities.

Spaar vrij uw moeite, wijze man!
 Uw vlijt is overbodig,
 Wat niet omschreven worden kan,
 Heeft geen omschrijving noodig.
 Noem 't bij den naam, dien 't altijd droeg;
 Dat slechts is mogelijk en - genoeg.

Lof.

Lof verdienen en ontvlieden
 Is het werk van wijze lieden.

Op mijn portret door Therèse Schwartz.

‘Die vriendelijkheid voegt bij geen tabberd,’ roept men luid.
 Och, laat mij vriendlijk zien! Trek eer mijn tabberd uit.

1881.

Het Lijden van den jongen Werther Volgens Thackeray.

Werther minde zijn Charlotte
Meer dan hij kon exprimeeren -
Bij hun eerste ontmoeting zag hij
Haar de boterhammen smeren.

Een getrouwde vrouw werd Lotte.
Werther was een extra-beste -
Voor geen duizend gulden zou hij
Iets doen dat de zeden kwetste.

Werther zuchtte, kwijnde, loensde,
Werthers hartstocht kookte en blaakte -
Tot een kogel door zijn hersens
Aan dit spel een einde maakte.

Lotte, bij d' ontbijtdisch staande,
Zag zijn lijk haar deur passeeren -
Altijd even onberispelijk,
Bleef zij boterhammen smeren.

1881.

**De Kielen en de Wielen en de Rand van 't Land.
Vaderlandsche Feestdronk.**

De bekers vol geschonken,
Geheven in de hand,
En de oude dronk gedronken:
De Kielen
En de Wielen
En de Rand
Van 't Land!

U moet die beker gelden,
Op krijgs- en handelsvloot,
Zeerobben, wakkre helden!
Door u werd Neerland groot.
De bekers vol geschonken,
Geheven in de hand,
En de oude dronk gedronken:
De KIELEN
En de Wielen
En de Rand
Van 't Land!

Den Landman en den Veeman,
 Die d'akker mest of ploegt,
 Hem dankt de rijke steêman
 De rust die hem vernoegt.
 De bekers vol geschonken,
 Geheven in de hand,
 En de oude dronk gedronken:
 De Kielen
 En de WIELEN
 En de Rand
 Van 't Land!

Maar hun, die ons behoeden
 Door kennis, kunst en vlijt,
 Voor zee en watervloeden
 Zij heel ons hart gewijd!
 De bekers vol geschonken,
 Geheven in de hand.
 En de oude dronk gedronken:
 De Kielen
 En de Wielen
 En de RAND
 VAN 't LAND!

1881.

Geld.

‘Tijd is geld, en geld is 't al
 In dit aardsche jammerdal;
 't Is voor 't geld slechts dat wij leven.
 Zij dan ieder ademtocht
 Tot den diersten prijs verkocht,
 En er nimmer aan gedocht,
 Iets omniet te geven.

Geld is 't al, en tijd is geld;
 Rijk zijn is *bonorum summum*.
Carpe diem! Carpe nummum!
Hora ruit! 't Leven snelt!
 Tel uw dagen, tel uw geld!
Sine lucro nulla dies!
Ante mortem nulla quies!
 Zij het leven lang of kort,
 Best leeft die er rijkst in wordt.’

Dit, als iets het heeten mag,
 Dit is 't liedje van den dag,
 Onder hoog- en laaggeboren.
 't Wordt gezongen zacht of luid;
 En de handen brengen 't uit,
 Poogt men 't in de keel te smoren.

1881.

Wees vroolijk.

Wees vroolijk! Vroolijkheid is kracht,
 Is kracht tot arbeid, kracht tot deugd.
 Daar wordt niets goeds, niets groots volbracht
 Dan bij een innerlijke vreugd.

Een treurig hart maakt dof, verzwakt.
 Een schreiend oog ziet ver noch klaar.
 Gebogen, staat gij wankelbaar,
 Met al wat in u is geknakt.

Vergt zware ramp of groot verdriet
 Een bittren traan van droefenis:
 Betaal dien tol; maar *kweek* toch niet
 Wat in zichzelf slechts doodlijk is.

Het lijden heeft zijn nut en vrucht;
 Het *lijden*, maar het *kwijnen* niet;
 't Veerkrachtig lijden, dat niet zucht,
 Maar met een glimlach opwaart ziet,

Zich keert naar 't *licht*, dat troostrijk straalt,
 Waarbij de *vrucht* van 't leed zich zet;
 En dat, waar 't diep in 't harte daalt,
 De kracht verhoogt en d'ijver wet.

1881.

Uit Plato.
(Zie zijn Gorgias.)

Zoo ik een vijand had, en 't vrijstond aan den haat,
Van al wat onheil heet hem 't ergste toe te wenschen,
Ik wenschte hem onsterfelijkheid in 't kwaad,
En in wat dwaselijk geluk heet bij de menschen.
Misdadig wezen is rampzalig, sterveling!
Maar 't *ongestraft* te zijn, als vloekbaarst lot te vreezen.
Uw grootst geluk moet *schuldeloosheid* wezen,
Maar, na schuldloosheid, *tuchtiging*.

1881.

Kerstzang.

Sol Deus invictus.

Het feest van de Onverwinbre Zon,
 Dat viere wij, en zingen!
 Een nieuwe licht- en levensbron
 Komt door de wolken dringen.
 O Zonne der gerechtigheid!
 Hoe hebt ge uw stralen uitgebreid,
 Hoe schitteren zij en schijnen,
 Dat nacht en mist verdwijnen.

Vaart henen, nacht en duisternis!
 Vaart heen met uw verschrikking!
 De morgen, die verrezen is,
 Brengt blijdschap en verkwikking.
 Wij zien, o God! wij smaken 't licht
 Van uw genadig aangezicht,
 Wij voelen ons het leven
 En levens-vreugd gegeven.

Ga voort, vervolg aan 's hemels trans,
 Uw pad, en schiet uw stralen,
 Heldhafte Zon! met schitterglans
 Ver over berg en dalen!
 Niets dat zich aan uw gloed onttrekk'!
 Verlicht, verwarm, beziel en wek
 De gaven en de krachten,
 Die op uw koestring wachten!

Dec. 1881.

Aan God.

Al wat ik heb, ben en, en kan,
 Zij in uw hand gegeven!
 Mijn gade en kroost, mijn wereldsch goed,
 Mijn vleesch en bloed,
 Mijn hoofd, mijn hart, mijn leven!

Wat *heb* ik, dan uit uwe hand?
 Wat *ben* ik, dan afhankelijk?
 Wat *kan* ik, dan in uwe kracht,
 Mensch zonder macht,
 Zoo nietig als vergankelijk?

Maar die zich zwak weet, voelt zich sterk,
 In U, o Heer der Heeren!
 Die alles in uw handen geeft,
 Geruster leeft
 Dan die zich dapperst weren.

1881.

Aan de Critiek.

Is waarlijk goed te doen uw onvermengd bedoelen,
En kleeft er praal- noch vitzucht aan:
Doe wat gebrekkig is aan wie u leest *gevoelen*,
Maar wat voortreffelijk is, *verstaan*.

Aan een Recensent.

Hoe kweet ge u van de taak, die u werd opgedragen?
Gaaft gij *verslag* van 't werk, of hebt ge uw man verslagen?

1881.

Voelhorens.

Gij hebt ze wel, of hebt ze niet,
 Maar kunt ze uitbotten doen, noch maken;
 Er eens bij toeval aan te raken,
 Is iets dat nimmermeer geschiedt;
 Gij leest ze niet uit boek of blaren;
 Zij komen met geen ambt of jaren;
 Door schoonheid, schatten, edel bloed,
 Door niets, wordt hun gemis vergoed;
 Niets dat *hun* taak kan overnemen;
 Waar *zij* ontbreken, daar vergist
 Zich kloeke wijsheid, schrandre list; -
 Een ding alleen kan niet bevremen:
 Men mist ze, en voelt niet dat m' iets mist.

1882.

Alleenspraak van een wijsgeerig kuiken, pas uit den dop.

Zeer vreemd, voorwaar! Bijzonder zonderling!
 Nochtans verblijd ik mij in dees verandering:
 Het duister van den kerkerdop verdwenen,
 En mijn gedachten, vrij gelijk mijn beenen,
 Zich roerende in een onbegrensden kring!
 Niet langer zoo onredzaam ingepakt;
 In staat tot onderzoeken, tot betoogen,
 Waarnemen en doorzien met klaarziende oogen,
 En, zoo zich harde knopen op doen mogen,
 Die opgelost of, moet het, doorgehakt!
 Zou een vrij denkend kuiken 't kuikenleven
 In twijflen slijten, daar 't met twijflen aanvangt? Neen!
 't Probleem moog zwaar zijn, dat zich opdoet voor mijn schreên:
 Ik ben geen kuiken om het op te geven -
 Ik ben niet blind; wie blinddoekt mij? Niet een.

Laat zien! Dit 's de eerste vraag: *Hoe was ik ingekomen*
Waar 'k uitgekropen ben? De tweede is: *En van waar*
Kwam ik daar in? De derde: *Waarom daar*
Niet eerder uitgeraakt? 'k Beken het: ver van klaar
 Is mij dit drietal raadsels. Zou ik schromen
 Het onder 't oog te zien? Neen! Laat mij peinzen!... Maar
 Hoe weet ik dat ik ooit geweest ben, waar ik zeide
 Dat 'k uitkroop? Neen, voorwaar! hoe grondiger ik denk,
 Hoe min vertrouwen 'k aan eene onderstelling schenk
 Zoo stuitend voor mijn rede en zelfbewustzijn beiden,
 Met recht in opstand waar 'k mijn kuikenwaarde krenk....

Onmogelijk! Ik, met lijf en beenen, snavel, schachten,
 En vlerken, en dit machtig hoofd,
 Die werkplaats der diepzinnigste gedachten,
 Eens in zoo vuil een dop!... Een slechthoofd die 't gelooft!
 Neen, neen! Laat andren zich met *schijn* van waarheid paaien;
 Ik ben geen kuiken, dat m' een rad voor 't oog kan draaien,
 Maar dat bij licht van eigen rede ziet,
 En wat ik niet begrijp, geloof ik niet.
 Doch van waar kwam ik *dan?* Dien doolhof uit te komen
 Is zoo gemakkelijk niet; is deksels zwaar. Maar zacht!
 Natuurlijk is daar van nature een kracht,
 Een vormkracht, alles vormende uit atomen,
 Die, ergens in de ruimte, en onverwacht
 (Ook *onbedoeld*, dat spreekt!) bijeengebracht....
 Gebracht? Wat zeg ik? niet gebracht, *gekomen*,
 En, *naar de ontwikkelingswet* - (dat schrikbeeld van de vromen,
 Maar sleutel van 't heelal) - *ontwikkeld*, - *duizend jaar* -
 Et cetera.... Daar hebt gij 't. 'k Zie 't zoo klaar
 Als dees mijn neus-tip met dit oogenpaar.

Wat hoor ik daar? Mijn moeder kakelt tegen!...
 Daar is ze een oudje voor en weinig aan gelegen;
 Ze is diep onkundig, ver ten achtren, en veracht
 ('t Vooroordeel toont in haar zijn kracht)
 Het nieuwe, als ik het oude, uit alle macht.
 Hoor haar eens leutren! '*Diepe denker, stoute spreker!*
Wat zoudt gij wezen dan een dwaas? 'k Zie 't bij uw taal,
Zoo klaar, zoo duidelijk en zoo zeker,
Als aan uw achterst dit fragment van de eierschaal!
 Voortreffelijk! *Dit fragment! Uw achterst!* Wij herkennen
 't Malootig bijgeloof van suffe moederhennen,
 Dat altijd zien wil wat het ziet!
 Voor mij, hoe 'k mij bevlijt om langs mijn neus te staren,
 't Doet me aan mijn achterst' schaal noch schaalsgelijk ontwaren,
 En 'k blijf standvastelijk met kuikenmoed verklaren:
 Wat ik niet zie, geloof ik niet.

Naar het Engelsch.
 1882.

Geef meê.

Geef meê, geef toe, geef op, laat los,
 Waar 't eigen recht geldt, eer of goed,
 Waar ruwheid, hebzucht, overmoed
 Uw nadeel zoekt; gefnuikte trots
 En afgunst, met geweld of list,
 U afbreuk doet, uw roem betwist!
 Mijn Christenmensch! veel beter is 't
 Dat ge onrecht lijdt dan doet.

Maar sta voor 't recht van andren pal.
 Verweer de weduw, wreek den wees;
 Ken eigenbaat noch menschenvrees,
 Waar 't hun bescherming gelden zal;
 Verdedig d'aangevallen vrind,
 De zwakke vrouw, het weerloos kind!
 't Is de eereplicht, waaraan geen Man
 Van eer zich weigren kan.

1882.

Laat de leer voor andren staan.

Laat de leer voor andren staan,
Daar gij langs zijt opgegaan,
Om zoo schoon een vrucht te plukken,
Als geen mensch kan gadeslaan,
Zonder innig zielsverrukken.

Wijs den dwalende het pad,
Dat uw wijzer voet betrad,
Om den doolhof uit te komen,
Die ook u verbijsterd had
En een wis verderf deed schromen.

Toont den sukkelaar 't recept,
Dat gij tegen krankheên hebt,
Die haar aantocht merken laten,
Eer de kwaal een toestand scheidt,
Dat geen medicijnen baten.

Zeg niet met een koel gelaat:
'Elk moet weten wat hem baat,
Wat hem uithelpt, of doet slagen!'
Reik de hand tot raad en daad,
Waar een oog die schijnt te vragen.

1882.

Echtpaar.

As unto the bow the chord is,
 So unto the man is woman,
 Though she bends him, she obeys him,
 Though she draws him, yet she follows,
 Useless each without the other.

LONGFELLOW,

The song of Hiawatha.

De vrouw is voor den man, wat voor den boog, de pees,
 Zij buigt hem, maar gehoorzaamt hem;
 zij trekt, maar dient hem steeds.
 Te zaam een nuttig paar,
 Is *zij* niets zonder hem, en *hij* niets zonder haar.

Zielsverheffing.

Verhef uw ziel! Laat haar ten hemel stijgen,
 Terwijl uw voeten nog op aardschen bodem staan!
 Doch niet om, duizlend van verrukking, neer te zijgen,
 Maar om te kloeker voort te gaan.

1882.

Groothartig.

De bloedaard beeft voor 't geen den held verheugt.
Een groote ziel versmaadt te kleine vreugd;
't Genot der rust kan zij geen heilstaat heeten;
Zij hoeft een vijand, om haar kracht te meten,
En rampen, tot beproeving van haar deugd.

Stel tegen drift geen drift.

Ste, tegen drift geen drift, maar wacht uw tijd en duik!
De hartstocht is geen kracht, maar krachtsverbruik.

Wat de natuur bedwingt.

Wat de natuur bedwingt en perken zet,
Kan geen natuurkracht zijn; is wil, geen wet.

1882.

Pessimisme.

Gij klaagt: 'het leven heeft niets zoets,'
Nadat ge u eerst met volle teugen
Door zingenieting liet verheugen -
Is 't ook de haarpijn na den roes?

Vreeze des doods.

Waarom den dood gevreesd, den stervende beklaagd?
Niets wordt een prooi des doods dan wat hem in zich draagt.

Gevolgtrekking.

'k Voel mij al samen *vrij; gedrongen; en verplicht.*
Wat zegt dit dan: daar is een God, en een Gericht?

1882.

Os sublime.

Geen OS SUBLIME meer; die tijd is lang geweest;
Geen God; geen Geest; geen Mensch; nog slechts een schander Beest....

- Waarvoor gij boeken schrijft en die het, hoopt gij, leest.

Coelumque tueri.

Geen blik meer naar omhoog; geen opzien naar het Licht;
Maar duiken in de Stof, met lenzen voor 't gezicht...

- En dwepen met de CEL, wie ge alles zijt verplicht.

1882.

Het lied van de Cel.

Hoezee! wij komen uit de Cel,
 Wij meisjes en wij knapen,
 En uit dezelfde cel nog wel,
 Met schimmels, oesters, apen!

't Ging immers langs een rechte lijn,
 Van 't minste tot de meesten,
 Tot waar een epicurisch zwijn
 De koning is der beesten!

Natuur-keur ving de schaakling aan,
 En, waar haar kunst bleef steken,
 Heeft *wille*-keur de rest gedaan,
 Die van zich af durft spreken¹⁾.

Hoezee! wat groeit, wat vliegt, wat zwemt,
 Het tam gedierte en 't wilde,
 't Is al, met ons, tot niets bestemd,
 't Groot Cellebroeders-gilde!

1882.

1) Variant: Heeft wetenschap ons borg gestaan
 Voor schalmen, die ontbreken.

Opvliegendheid.

Opvliegendheid vliegt over 't hoofd, en wordt veracht.
Gerechte toorn is kalm en doet op 't *hart* zijn kracht.

Veel pijlen.

Veel pijlen stelt gij op uw boog
en schiet ze her en der;
Maar hun punt is niet scherp
en zij dragen niet ver;
Alleen door wat wind gaan zij hoog.
Dies dient het niet gelaakt,
Dat van hun mooie veeren
Gij 't meest hebt werk gemaakt.

Opschik.

Wat is, bij schrale stof, een opgesmukte stijl?
Een bonte veder aan een botten pijl.

1882.

Niet ten halve.

Aanvaard wat God u oplegt gansch en gaar!
Zwaar zij het kruis: het halve is eens zoo zwaar.

Vraagt gij.

Vraagt gij wat diep in 't hart en op zijn bodem ligt?
Deze eerste plicht, van niet te twijflen aan den plicht.

Blaf, trouwe hond!

Blaf, trouwe hond! waar nood is of gevaar;
Maar laat u uit uw hok niet peutren door misbaar.

1882.

Spreuken.

Wat niet kalm is, is niet groot;
 Wat niet koud is, nog niet dood;
 Wat niet laag is, is niet klein;
 Wat niet klaar is, is niet rein;
 Wat *te* zoet is, *is* niet zoet;
 Wat niet waar is, is niet goed;
 Wat niet goed is, is niet wijs;
 Wat te vroeg is, niet bijtijds;
 Wat niet recht is, is niet krachtig;
 Wat niet matig is, niet machtig.

Die driest beweert, is *niet* geleerd;
 Die graag verkettert, *niet* bekeerd;
 Die alles aandurft, *niet* beproefd;
 Die groot misbaar maakt, *niet* bedroefd;
 Die luide klaagt, heeft *weinig* pijn;
 Die minst is, wil de meeste zijn.

1882.

Aan mijn Zonen.

Wanneer het graf mijn stof begeert,
Mijn lijk gevoerd wordt langs de straten
En straks ter groeve neêrgelaten,
Wat wereld zal ik achterlaten?....

Een wereld, waarin God regeert.

Een wereld, waarin God regeert,
Zijn almacht als van ouds zal toonen,
Als altijd, bij de oprechten wonen -

Dit zij uw kracht, uw troost, mijn Zonen!
Bij al wat ergert, kwetst, en deert.

Bij al wat ergert, kwetst, en deert,
Bij al wat vallen zal en zinken,
Met valschen glans en kleuren blinken,
Godlasterlijk in de ooren klinken,
En oud' of nieuwen afgod eert.

Een oud' of nieuwen afgod eer'
Het kroost niet uit mijn heup gesproten,
Met heilig doopvocht overgoten....

De stam behoorde U; laat de loten
Niet groenen dan voor U, o Heer!

1882.

Liefde na den dood.

De liefde ontwaakt in 't menschlijk hart
Sterk, waar de Dood zijn werk gedaan heeft.

Wie voelde 't niet met schaamte en smart,
Die eenmaal bij een lijk gestaan heeft?

Daar lag hij, dien men had gekend,
En toch niet heel en al gekend had;
Wie weet? Men vreest het! Tot op 't end
In menig opzicht wreed mis-kend had.

Nu zijn er oogen om te zien
Wat schoonst en best was in dat leven,
En sterke neiging bovendien
Om 't slechtste een beetren plooi te geven.

Nu is het voor altoos gedaan
Met dat lichtvaardig vonnis vellen;
Nu vullen wij 't gebrekkige aan,
Om 't nooit gebleek'ne te onderstellen!

Nu kunnen wij - wij konden 't lang,
Maar deden 't niet, in al die jaren! -
Het ergste ook uit den samenhang
Met iets belendend goeds verklaren.

Heel de inhoud van den liefdeplicht,
Dien we altijd kenden, schaars betrachtten,
Komt tot ons met zijn vol gewicht,
En blijkt zoo zwaar niet als wij dachten.

Ach, waarom levenslang bestreên,
Of slechts ten halve toegegeven,
Waarvoor het hart te pleiten scheen,
En dat Gods Woord had voorgeschreven?

Ach, waarom levenslang betwist,
Wat we in een oogenblik begrijpen,
Zoo ras een doode aan dien sofist-
in-'t-hart den gorgel toe komt knijpen?

Ach, waarom gij, die met ons leeft,
Is 't noodig dat ge ons gaat begeven,
Eer onze liefde u alles geeft,
Waarop gij recht hadt heel uw leven?

1882.

Wel goed.

‘Wel goed, maar ruw.’

Waarom dat nu?

Is voor die goed zijn *kan* het ruw zijn onverwinnlijk?

En zoo hij 't wezen *wil*, waarom ook niet beminlijk?

Gelooven en Weten.

Gij *weet*, en gaat mij ver te boven;

Ik weet alleen maar te gelooven.

Geen Doel?

Gij zegt: ‘Dat al wat is een doel heeft, is verzinsel

Van bijgeloof, verbeelding, vroom gevoel.’

Ik zeg: Daar is een doel waar orde is, en 't beginsel

Der orde is anders niet dan juist - het doel.

1882.

Zelfban.
uit
Walter C. Smith's
Hilda; among the broken gods.

Als de doodelijkste dwaling klinkt het nu eens in mijn oor;
Dan weer is het mij alsof ik enkel evangelie hoor;
Iets waar 'k zelf in staat toe ware, dan juist als 't geloof het luidst
In mijn hart spreekt van de liefde, die voor zondaars werd gekruist.
Maar dan komt van achttien eeuwen weer de eenpaarge stem en schreit:
'Wee den dwazen, heil den wijzen maagden, in alle eeuwigheid!'
Mag ik op mijn hart vertrouwen, waar mij alles wederlegt?

HILDA.

Zelfban.

Een ziel verlost van zonde en dood.
 En rein van smet,
 Kwam, waar zich 's hemels poort ontsloot,
 Met steelschen tred.
 Al de Englen zwegen stille.

Een glans lag op haar aangezicht,
 Zoo vol en klaar;
 Maar ook een schaduw, bij dat licht,
 Gansch wonderbaar.
 Al de Englen zwegen stille.

Als de avondwolk, die zachtjes drijft,
 Met goud omboord,
 Maar schijnbaar onbeweeglijk blijft,
 Zoo sloop zij voort.
 Al de Englen zwegen stille.

‘Ontsluit de poort, ontsluit haar wijd!’
 Riep Petrus uit.
 ‘Zij is van smet en vlek bevrijd;
 Niets dat haar stuit.’
 Al de Englen zwegen stille.

‘Al kleeft mij smet noch vlek meer aan,’
 Zoo sprak zij stil,
 ‘Ik kom niet hier om in te gaan;
 Ik mag noch wil.’

Al de Englen zwegen stille.

‘Eén blik slechts in de Stad, zoo schoon!
 Eén blik voor mij
 Op 't Lam, dat in den gouden troon
 Zit aan Gods zij!’

Al de Englen zwegen stille.

‘Eén galm slechts van het Nieuwe Lied
 Tot 's Winnaars eer!
 Van 't Levend Water, dat hier vliet,
 't Geruisch, niets meer!’

Al de Englen zwegen stille.

‘Het ingaan staat niet aan mijn macht;
 Want ik moet zijn,
 Waar een tot leed gedoemd geslacht
 Krimpt in zijn pijn.’

Al de Englen zwegen stille.

‘En die hier inging mag tot daar
 Niet overgaan,
 Hoe foltrend hem hun droef misbaar
 Om 't hart moog slaan.’

Al de Englen zwegen stille.

‘Die inging: zucht noch stomme smart
 Mag om hun nood
 Zich niet meer melden in zijn hart,
 Hoe zwaar en groot.’

Al de Englen zwegen stille.

‘Ik had twee broedren; eigen bloed
 Is 't hart zoo dier;
 Thans vloeken zij elkaar verwoed
 In 't helsche vier.’

Al de Englen zwegen stille.

‘Hoe zou 'k de gouden harpe slaan,
 Als door mijn lof
 Zoo diep een weemoedstoon moest gaan,
 Die hen betrof?’

Al de Englen zwegen stille.

‘Hoe nog beminnen wat versmacht,
 En zijn verblijd?
 Hoe loven, met mijn gansche kracht,
 Als 'k om hen lijd?’

Al de Englen zwegen stille.

‘O Heerlijk straalt de Gouden Straat,
 Waar 't oog op blik!
 De Boom, die in het midden staat,
 Geurt en verkwikt!’

Al de Englen zwegen stille.

‘De Heiligen met kroon en palm,
 Hoe schitteren zij!
 Hoe schoon en grootsch hun zegepsalm!
 Maar niet voor mij.’

Al de Englen zwegen stille.

‘Hier is geen nacht; maar, waar geen dag
 Is, moet ik heen;
 Rampzaalgen troosten wat ik mag,
 In hun gewezen.’

Al de Englen zwegen stille.

Sint Petrus zag haar toornig aan;
 Straf klonk zijn stem:
 ‘Mint gij den Heer, en wilt gij gaan
 Zoo ver van Hem?’

Al de Englen zwegen stille.

‘Mint gij den Heer, die voor u stierf,
 En mijdt gij 't oord,
 Waar de eerkroon, die hij zich verwierf,
 Zoo schittrend gloort?’

Al de Englen zwegen stille.

‘Die eens hier inging kent niets meer
 Waar 't hart naar haakt;
 Niets mist hij, want hier is de Heer,
 En 't heil volmaakt.’

Al de Englen zwegen stille.

‘Zou 'k dichter bij mijn Heiland zijn,
 Was 't wederwoord,
 ‘Met minder deernis voor de pijn,
 Die hen doorboort?’

Al de Englen zwegen stille.

‘Hem meer gelijken, nader staan,
 Met min gevoel
 Voor hen, die in hun leed vergaan,
 In gindschen poel?’

Al de Englen zwegen stille.

‘Verdroeg Hij niet de schande en smart
 Aan 't kruis voor mij,
 Mijn zonde, dragende op zijn hart,
 Uit medelij?’

Al de Englen zwegen stille.

‘Zou 'k dit vergeten, en aan Hem
 Gelijker zijn,
 Slechts juichende met luider stem:
 Het heil is mijn?’
 Al de Englen zwegen stille.

De Heer stond zelf dicht bij de poort,
 En hij verstond
 Het diep gevoeld, ontroerend woord
 Uit haren mond.
 Al de Englen zwegen stille.

Ontferming is een godlijk iet
 In 't menschlijk hart;
 Dat, waar Gods Eenge mensch om werd,
 Verzaakt hij niet.
 Al de Englen zwegen stille.

‘O Liefdrijk hart!’ heeft hij gezeid,
 ‘k Zal met u gaan.
 Ook mij staat enkel heerlijkheid
 En macht niet aan.’
 Al de Englen zwegen stille.

‘t Verloorne gaan wij zoeken en
 Wat diepst me ontviel -
 Die ergsten, wien ik noodigst ben,
 Gaan me aan de ziel.’
 Al de Englen zwegen stille.

1882.

Vos non vobis.

Als de os met al zijn kracht het akkerveld geploegd heeft:
Voor andren de oogst die opgaan mocht!
Als 't rustloos bijtjen trouw de raten vol gezwogd heeft:
Voor andren 't kostlijk honigvocht!
Voor andren 't nestjen, dat zij ophangt aan de klippen,
't Kiesch zwaluwtje van 't Indiesch strand!
Voor andren de kus dier lieve maagdelippen,
Waarvoor ge uw leven hadt verpand!
Voor andren 't wild, dat door een maagren hond met woede
Vervolgd werd op de lange-jacht!
Voor andren 't voordeel van de rijmen, daar ge op broedde,
De eer der gedachten, die gij dacht.

Naar Barbier.

1882.

Bilderdijk.

Op u te vuren blijft aan de orde, maar los kruit
Bluscht geen onsterflijk leven uit.

Na de lezing van....

Geen vergeldend God.

GOD mag geen recht doen; recht wordt onrecht, als HIJ straft.
Ontkomt gij 't *aardsch* gericht; gij hebt niets meer te vreezen.
Het *hemelsche* (in zoo ver daar sprake van kon wezen)
Is door 't moderne Weten afgeschaft.

Oprechtheid.

‘Oprechtheid is voor 't minst een deugd van *onzen* tijd.’
't Is waar; men vreest geen schande, en is de schaamte kwijt.

1882.

Liefdes Rijkdom.

God, over hoeveel hoofden
verdeeldet gij mijn hart!
En zoo er een zou zeggen:
‘Ik heb het kleinste part!’
Zij slechts een matig koortsjen,
een nietig leed zijn deel,
Terstond zal hij gevoelen:
‘O Neen! ik heb het heel.’

Is liefde zich te geven,
geheel te geven, dan
Besta ik zoo veel malen
als ik beminnen kan.
Vermenigvuldigd leef ik,
als ik liefhebbend leef,
Bezittende mijzelven
zoo dikwijls ik mij geef.

1882.

Driftige mensen geen verraders.

‘k Ben driftig, maar Goddank! ook geen verrader!’ Goed,
Zoo gij noodwendig 't een, of 't ander wezen moet.

Het oog verraadt den mensch.

Het oog verraadt den mensch, den vijand, en zijn doel.
Het vlamt, of veinst (maar dat gij 't merkt), al schijnt hij koel.
Schermeesters leerden mij, had ik 't rapier getogen:
Volg dat uw 's vijands niet, maar zie hemzelf in de oogen.

Veel leer ik steeds.

Veel leer ik steeds, dat ik niet wist;
Nog meer, waarin 'k mij had vergist.

1882.

Passend; maar ook gepast?

Het zwierig kleed, waarin m' uw dochter ziet,
Is passend - 't past haar, maar het past haar niet.

Querulianum.

Gelijk men zegt: 'Ik zoek, ik zocht,
Ik breng, ik brocht,'
Zoo zei men ook: 'Ik werk, ik wrocht,'
Zoolang het volk zijn taal verstond.
Thans hoor ik, uit geleerden mond:
'Ik wrocht, ik wrochtte, heb gewrocht'....

Nu ja! - een wangedrocht!

Godloochening.

De vraag naar God wordt in uw boezem nooit gestild.
Gij wordt belegerd, door hetgeen ge ontkomen wilt.

1882.

De Dood verzoent.

De DOOD verzoent. Dat we allen STERFLIJK zijn
 Bezweert geen strijd, geen veede;
 Maar stervens-NOOD en stervens-PIJN,
 En STERVEN METTERDAAD zijn stappen tot den vrede.
 'Die GOEDE man' is de OVERLEDEN man.
 Het Graf maakt goed; de Dood heeft de eer er van.

Wel duizendmaal.

'k Herinner hem wel duizendmaal
 Zijn dure plicht met kracht van taal
 Of onmiskenbre wenken.'

Mijn vriend! gij kwelt vergeefs uw geest.
 Wat nimmer is bedacht geweest,
 Kan niemand doen her-denken.

1882.

Verstand en hart.

Als uw verstand,
 Die dwingeland,
 Uw hartsgeloof u duidt ten kwade,
 En 't vonnis velt, dat u verplet:
 Zoek baat bij uitvlucht noch verzet,
 Maar vraag alleen genade.

Geen vergoeding.

Geen nieuwe vriend vergoedt den vriend, die u verliet.
 't Hart laat zich troosten, maar zich schaadloos stellen niet.

Ontleend.

Vergissing.

‘Dit trouw gelaat bedriegt niet!’ riep ik uit.
 En toch, 't bedroog; die 't omdroeg bleek een guit.
 Wat zeg ik nu? ‘Vertrouw geen mensch meer’? Neen!
 ‘Vertrouw uw oog wat minder dan voorheen.’

1882.

**J.J. Van Oosterzee,
in den vreemde gestorven.
(Wiesbaden, 29 Juli 1882.)**

Altius egit iter.

Hij ging op reis. Waarheen? Wij dachten dat wij 't wisten,
Maar wisten 't waarlijk niet.
Op eenmaal bleek hoe deerlijk we ons vergisten,
Toen hij zijn reisgenoot verlegen achterliet.

Wat was 't? Zijn BESTE vriend, zijn Heiland was gekomen,
En, ziende 't reiskleed dat hij droeg,
Had hij hem eensklaps meêgenomen
Naar 't BETER vaderland, daar lang zijn hart voor sloeg.

Nu zien we elkander aan met stil ontroeren;
Maar niemand keurt het af, al doet het pijn;
Want op zijn beurt wenscht elk te zijn
In 't goede land, waar hij zich heen liet voeren.

Aug. 1882.

Washington.

Waar blinkt aan 't oog, van staren moê,
Dat ware grootheid vraagt,
Geen glorie die bevekt is toe,
Of hoogheid die verlaagt?
In U het eerst, het laatst, het best,
Mijn Cincinnatus van het West!
Aan wien geen nijd zich waagt;
Die ons een bos in 't aanzicht drijft,
Omdat gij de Eenge zijt en blijft.

Naar BYRON.
1882.

**In het Album,
Mevrouwe Bosboom-Toussaint
aangeboden op haar zeventigsten verjaardag, 16 Sept. 1882.**

Van die tienmaal zeven jaar
Hebben gij en ik elkaar
Meer dan zestienduizend dagen
Vriendschap, achting toegedragen,
Heeft, bij blond en grijzend haar,
't Hart ons altijd warm geslagen
Voor wat Schoon is, Goed, en Waar.

En zoolang mijn adem gaat,
Mij 't verstand de dingen laat
In het rechte licht beschouwen,
Zal ik haar in eere houen,
Die, daar ze ijdlen lof versmaadt,
Van de Nederlandsche vrouwen,
Op den *top* der eere staat.

Daar is iets tintlig in die oogen.

Daar is iets tintlig in die oogen,
Iets donzigs op die rozewang;
Daar gloort iets wonders op de tippen
Dier vriendlijk lachelende lippen,
Bereikbaar door penseel noch zang.

Daar klopt een hartjen in dien boezem,
Zoo vol gevoel, zoo zacht en goed,
Zoo rein in wenschen en begeeren,
Zoo buigzaam voor den wil des Heeren,
Dat die het kwetsen kon of deren
Zichzelf geheel verachten moet.

1882.

Invloed.

Die invloed hebben kan en wil, bedenke steeds:
Daar is iets sterkers dan mijn invloed: de invloedvrees.

Variis modis - male fit.

Gij wilt slechts *blindelings* gelooven,
En schuwt het onderzoek, en ducht er d' uitslag van.
'Het mocht u de gerustheid rooven!'
Maar dit is *uw* manier van *twijflen*, beste man.

Bekeering of bekeerdheid?

Wel hem die zich bekeert en blijft bekeeren. 'k Acht
Bekeering hoog, maar houd *bekeerdheid* voor verdacht.

Vacantiewerk.

De tijd moet ons niet altijd kort,
Behoort ons somtijds lang te vallen,
Opdat er tijd gevonden word'
Voor wat het noodigst is van allen;
En daarom dient er niet gemord,
Mijnheer met groot beslag van zaken,
'Waar gij niet uit of door kunt raken!'
Zoo God u eens op 't ziekbed stort,
Om voor dat noodigst plaats te maken.

1882.

**The pen is mightier than the sword.
Bulwer.**

‘De pen is machtiger dan 't zwaard’
 Heeft hij verklaard,
 Wiens pen reeds merklijk wordt vergeten;
 Maar toch, dit woord is alles waard.
 Hoezee, hoezee! mijn prulpoëten!
 De pen is machtiger dan 't zwaard.

De pen; UW pen; die stalen punt,
 Die gij vergunt
 Haar weg te gaan met sierlijk horten
 En stooten, is 't er op gemunt,
 Kan staat en tronen in doen storten!
 Met haar is 't grensloos wat gij kunt.

Een tooverstaf, een geeselroê
 (Gij weet wel hoe!),
 Een toorts tot barnen, of verlichten:
 Aan u staat wat ze worde of doe -
 En wil 't niet lukken met Gedichten:
 Zoo leg u op het Dagblad toe.

1882.

Uw hart is in uw oogen.

Uw hart is in uw oogen,
 Een hart vol liefde, een hart vol gloed
 Voor al wat schoon is, groot, en goed,
 Een hart vol mededoogen,
 Een hart vol kracht en moed.

Uw hart is in uw oogen;
 Uw oogen stralen tot in 't hart,
 Tot diep in 't innig hart; wie tart
 Hun wonderbaar vermogen,
 Wanneer gij ze openspart?

En zijn ze neergeslagen:
 Wie bukt niet voor de stille macht
 Dier zedigheit die, rein en zacht,
 Niet droomt van te behagen,
 En 't doet met dubbele kracht?

Maar doet een traan ze zwellen,
 Te lang verdrukt, vergeefs geweerd:
 Wien breekt het hart niet, wie begeert
 Niet naar u toe te snellen,
 Te vragen, wat u deert?

1882.

Bloemendaal.**Aan Ida en Cornelia de Marez Oyens.**

'k Tel achtenzestig jaar. 'k Verjongde vijftig jaren,
 Toen ik omringd van liefde, schoonheid, deugd,
 En vriendschap die veel jaren heugt,
 Lief lustoord van mijn vroegste jeugd!
 Bekoorlijk Bloemendaal! Uw bosschen door mocht waren,
 Mijn groenen duinkant wederzag,
 En van des Blinkerds top mijn grijze stad aan 't Sparen
 Begroette met een stillen lach!

'Daar heb ik eerst om honig uitgevlogen',
 Omtrent dien oeverrand,
 Met ruischend riet beplant,
 'En als een bie violendauw gezogen'.

Daar werd me de eerste vonk in 't hart gegeven
 Van 't vuur dat, eens ontgloord,
 Verdoofd wordt noch gesmoord,
 En 't aanzijn tot geen DUREN maakt, maar LEVEN.

Daar heb ik eerst de knie voor God gebogen;
 Daar is mijn ziel ontwaakt
 Voor wat gelukkig maakt,
 En 't leven in doet zien met moed in de oogen.

O Dierbre Stad, wat al herinneringen
 Verdrongen zich verward
 En prikkelden mijn hart,
 Op nieuwen toon uw ouden lof te zingen!

Daar laagst gij, met uw kerken, met uw huizen,
 Omringd van beemd en bosch
 In rijken najaarsdos,
 En 'k zou uw heerlijke omstreek weer doorkruisen;

Weer dwalen onder 't eik- en olmenlommer,
 Het beuk- en berkengroen,
 Zoo als het grijsaards doen,
 Die daar hun jeugd hervinden vrij van kommer.

Nog prijkten met hun kronen de oude stammen,
 Beschaduwend het pad,
 Waar 'k op en neder trad,
 Als in mijn borst het dichtvuur op kwam vlammen.

Een jonger teelt was naast hen opgeschoten,
 Maar stond, zoo docht het mij,
 Met eerbied aan hun zij
 Slechts ijvrend onderling met frisscher loten.

En de eigen bloemen lachten, steeds herboren,
 Van de eigen plaatsen me aan,
 Waar ik ze 't eerst zag staan,
 En lonkten zoo vertrouwlijk als te voren.

De tijd is ver. Waar zijn mijn jonglingsdagen?
 Mijn mannenleeftijd nijgt
 Ten ouderdom; reeds stijgt
 De nevel op, dien niemand kan vertragen.

Maar *ik* ook blijf het hoofd naar boven steken;
 Ook *mijn* stam is niet zwak,
 Al brak wel menig tak
 Ontijdig af en liet een jammerteeken.

En 't jong geslacht, dat 'k om mij zag verrijzen,
 En eens mijn plaats vervult,
 Betoont geen ongeduld,
 Verveel ik niet, maar blijft mij eer bewijzen.

En o! wat rijke schat van blijde bloemen,
 Die liefde groeien doet,
 Bloeit vroolijk voor mijn voet,
 En doet mijn hart de HOOGSTE LIEFDE roemen!

Die HOOGSTE LIEFDE, die mij schraagde en leidde,
 En, na zoo menig vreugd,
 Mij in dit Eden mijner jeugd,
 In 's levens laten herfst nog lentevreugd bereidde.

Toeëigening.

Gij jongste Telgen, aan een Stam ontsprongen,
 Mijn vriendenhart zoo dier,
 Aanvaardt dees klanken van mijn lier,
 En denkt: 'ook wij, wij deden hem verjongen.'

Sept. 1882.

De Oude Olm
te 'Kraantje-lek', aan den voet van den Blinkerd, bij Haarlem.

Ja, 't is nog 't oude Kraantje-lek¹⁾,
 Vaak door mijn voet betreden,
 Behelzende in beknopt bestek
 Tal van vermaaklijkheden!
 De wiplank hier, de schommel daar,
 En gij, mijn Olm, die honderd jaar
 Het voorbeeld hebt gegeven
 Van op de schorts te leven.

Uw Blinkerd²⁾, door Van Walré's lied
 Zoo luid en hoog geprezen,
 Is sedert lang de Blinkerd niet,
 Waarvoor zijn zangen rezen.
 De mensch heeft hem te zeer geplaagd,
 Zijn hooge schedel is verlaagd,
 Zijn romp ineengezonken,
 Zijn lenden zijn geslonken.

Maar gij, hoe hol, heft nog de kruin,
 En draagt uw eeuwen prachtig!
 Geen storm, die aanrukt over 't duin,
 Geen tijd is U te machtig.
 Voor zestig jaren kende ik u,
 Toen waart gij reeds zoo hol als nu,
 En nu, indien 't kan wezen,
 Nog groener dan voordezen.

De schoolknaap, met zijn kameraads
 Naar Kraantje-lek getogen,
 Zag in dien hollen stam een plaats,
 Begeerlijk in zijn oogen.
 Hij daalde, als in een levend graf,
 In uw ontzaglijk duister af
 Met zingen en met fluiten -
 Gij kondt er vier besluiten.

De grijsaard, zestig jaar daarna,
 Stapt weer uw heiligst' binnen.
 Genoodigd, volgen hem weldra
 Twee jeugdiger vriendinnen.
 Ons drietal was u wellekoom,
 Mijn kraantje-leksche wonderboom!
 Wij konden 't wel ontwaren
 Aan 't raatlen van uw blaren.

Blijf lang nog frisch en vol van kracht,
 Schoon holste van de hollen!
 Beschaam, door kroon en bladerpracht,
 De volste van de vollen!
 Blijf, door herbergzaamheid, de vreugd
 Van Haarlems wandelgrage jeugd,
 En, hoe ook stormen razen,
 Elk nieuw geslacht verbazen!

Sept. 1882.

Eindnoten:

1) KRAANTJE-LEK.

- 'de oude herberg "het Kraantje-lek", het paradijs der Haarlemsche jeugd. Daar staat een der oudste en merkwaardigste voortbrengselen van het plantenrijk in Haarlems omstreken, een holle iep (*Ulmus suberosa* L.) wiens korte stam een verbazenden omvang bezit. De boom is geheel hol, en uit zijn dikke, bouwvalachtige wanden groeijen van boven dikke takken en vormen een breede groene bladerkruin, zoodat hij in de verte gaaf schijnt. - Deze boom is een der dikste van Haarlems omstreken. - Te midden van het gulle zand, aan den voet van den stuivenden Blinkert, staat deze kolos daar als het prachtigste monument van het oude Haarlemsche woud.

De stam heeft een omvang van 6 Ned. el, en de ouderdom des booms wordt door de bewoners van het oord gerekend op 500 jaren, welke berekening niets onwaarschijnlijk heeft. Hij is de laatste van een groep dikke boomen, waarvan in het begin dezer eeuw nog twee aanwezig waren; zijn takken moeten nog voor vijftig jaren een verbazenden omvang hebben gehad. -

Kraantje-lek ligt aan den noordelijken uithoek van eene schilderachtige duinvlakte, vroeger uitgestrekter, lager, en met een waterplas, het Volmeer, bedekt, waaruit waarschijnlijk de Haarlemsche Beek haar oorsprong nam. Ook hier heeft men verondersteld, dat een heiligdom onzer voorvaderen geweest is, en in deze veronderstelling ligt niets ongerijms. Ja, ik zou in het denkbeeld kunnen komen, dat hier in het bosch bij het meer, en op weinig afstand van de zee, de eerste tempelhut of Harah ter eer van moeder Aarde in deze streken is gevestigd geworden. De Zeeuwsche volksgodin had ook haar heiligdom aan den zeekant. Bij het volk is Kraantje-lek sedert onheugelijke tijden als plaats van vermaak in hooge eer.

En gelijk wij in onze bosschen nog de bloemen van het oude woud terugvinden, zoo zien wij bij het Haarlemsche volk, in zijn vrolijke togten naar Kraantje-lek en in het vieren van den Hartjesdag de sporen van de voormalige eeredienst van de Aarde, Hertha, onze groote en goede moeder.

Kraantje-lek, even als het Volmeer, is een der gedeelten van de oude woudstreek, die het laatst door het zand der duinen zijn ondergestoven, en de dikke boom is daarom een zeer merkwaardig overblijfsel uit den woudtijd'.

F.W. VAN EEDEN, De Bosschen van Kennemerland; in het *Album der Natuur*, Jg. 1867.

2) DE BLINKERD.

De Haarlemsche Dichter Jan van Walré schreef in 1825 zijn 'Ode aan de Blinkert'.

'Hef, blanke Corusca! uw luisterrijk hoofd,
Sicilie's Etna ten trots'; enz.

Toen mocht nog

'(Haar) aanzien, (haar) vastheid, schoon los en als stof'

de lier 'tot haar lof' stemmen, en eenige waarheid zijn in de verzekering:

Uw wondere kracht, die Eol niet ontziet,
Vreest ook geen, Orion, Zeus donder zelfs niet.

Ik was toen elf jaren oud en zou het onderschreven hebben. Voor dertig jaar zag ik nog weinig verandering. Maar in de laatste jaren is de, toen nog zoo hooge en steile, zandheuvel, op schromelijke wijze afgeloopen, mij dunkt, wel een vierde lager en zijn kruin veel vlakker geworden.

**Aan den hoogst eerwaarden haagschen predikant
J. Moll Jbz., op den dag, waarop hij zijn zestigjarigen evangeliedienst
herdacht. (13 Oct. 1882.)**

De Man, die zestig jaar het Heilwoord mocht verkonden,
Die liefdevol en onverpoosd
Een troostbehoevend Adamskroost,
Te midden van zijn leed en zonden,
Getroost heeft met den besten troost,
Ook door hemzelve troost bevonden;
De trouwe Herder, steeds zichzelf gelijk
In stillen ernst, zachtmoedigheid, en wijsheid,
Ontvange op 't hooger feest, dat God gunt aan zijn grijsheid,
Bij die van duizenden, mijn groet en eerbiedsblijk!

Wij vergeten.

Wij vergeten; God gedenkt.
 Onze daden, onze woorden,
 Die wij uitten, die wij smoorden,
 Wat gegriefd heeft, wat gekrenkt,
 Wat ons kort slechts heeft gespeten,
 Kort vervuld heeft met berouw,
 Waar we al lang niets meer van weten,
 Schoon 't 'ons altijd heugen zou' ...
 God gedenkt het - wij vergeten.

Wij vergeten; God gedenkt.
 God gedenkt, en *doet* gedenken
 Door zijn woorden, wegen, wenken,
 Door de teugen, die ons drenken
 Uit den beker, dien hij schenkt.
 Wel dengene, wel dien allen,
 Die het in de schuld doet vallen,
 Als Hij ernstig brengt aan 't licht
 't Lang vergeetne, fraai verbloemde,
 't Met zoo schoonen naam vernoemde,

En 't geheugen tot zijn plicht!
Wel hem, die zichzelve richt;
Die ootmoedig wil beweenen,
Niet verschoonen, niet verkleenen
Wat hem God herinnerd heeft,
En geen troost heeft dan dien eenen:
God vergeet niet, maar - vergeeft!

1882.

**Wees sterk en Hij zal uw hart versterken.
(Psalm XXVII. v. 14.)**

Wek op de kracht, die in u is,
En God zal gróoter geven;
Die stemt op zijn Getuigenis,
Dien wordt het geest en leven,
Verhef uw stem,
Roep uit tot Hem,
Toon moed, om moed te erlangen!
Bezittenden ontvangen.

Maar buk u over d' afgrond niet,
Noch drentel op zijn boorden!
Hij trekt, die in hem nederziet,
Met zijn onzichtbre koorden.
Zie naar de rots,
En laat niet los
Die onontbeerlijke armen,
Die steunen en beschermen!

Die mijmrend met de Wanhoop speelt,
Zal haast wanhopig worden.
Het apostolisch woord beveelt
Dat we ons de lenden gorden.
Richt ze op, en zie!
De slappe knie,
Verlamd door twijflig vreezen,
(God wil het!) is genezen.

1882.

Verdraagzaam.**Aan *****

Gelooven wilt gij niet, noch dulden dat men 't doe:
Dit heet verdraagzaam zijn; maar wat verdraagt ge, en hoe?

Een vraag.

Een nieuwe Wet, meer Leeraars, en meer Vakken,
Zou dat niet goed, zou 't niet *probatum* zijn?
Of is 't wellicht, een overvloed van wijn
(Nieuw, oud, rood, wit, gewoon, en fijn)
Uitgieten in - te kleine zakken?

Vrije gemeente.

'*Vrije* Gemeente!' 't Klinkt wel zoet. Maar laat ons zien:
Ben ik niet *vrij* genoeg, als ik mijn Heiland *dien*?

1882.

Probleem.
(Sonnet met overscharigen versregel.)

Lofreednaars van het Vroegre zijn verdacht;
 Zij maken zich illusies van 't Verleden:
 'Hun jeugd viel in den goeden tijd - maar 't Heden' ...
 Zal ook zoo schijnen aan hun nageslacht.

Hoe komt het? heb ik menigmaal gedacht,
 Ligt *in* den mensch of *buiten* hem de reden?
 Toont zelfbedrog hier steeds op nieuw zijn kracht?
 Of krimpt de maatstaf in van deugd en zeden?

Zal wat nu treurig schijnt, na dertig jaar
 Verdraaglijk zijn, voor die 't gelijken mogen
 Bij 't geen zich dan zal opdoen aan hun oogen,

Of is 't een waan, verbeelden zij 't zich maar?
 Is *dat het altijd beter wordt* een logen,
 Of *dat het altijd slechter gaat* niet waar?

Een stem verheft zich: 'Noch het een, noch 't aâr!'

1882.

**Aan J.P. Hasebroek,
op zijn zeventigsten verjaardag.**

Heil mij, die u, op dezen schoonen dag,
 Den groet eens Vriends, eens Broeders zenden mag,
 Die vijftig jaar heeft aan uw zij gestaan,
 Des levens school met u is doorgegaan;
 Bij 't eigen Licht, bij 't eigen Brood geleefd,
 Een zelfde zucht in 't hart gekoesterd heeft,
 En nu, daar beider dag ten avond helt,
 Met de eigen ernst en troost zijn uren telt!
 Hij dankt u voor een vriendschap, voor een trouw,
 Hij weet het, wie geen proef ontzetten zou,
 Tot iedre hulp, ook ongevraagd, bereid,
 Van afgunst vrij en van kleingeestigheid,
 En die, wat zwichten mocht voor tijd of lot,
 Nu half een eeuw verduurd heeft, dank zij God!
 Hoe heugt hem nog die Februaridag,
 Die hem voor 't eerst met u te zamen zag,
 Die dag, dat uur, waarin het schoon verbond
 Door ons niet werd gesloten, maar ontstond.
 Dat, nooit geschokt en nooit gekrenkt, van jeugd
 Tot ouderdom ons leven heeft vervreugd,
 En ongeschokt zal blijven, ongekenkt,
 Zoolang Gods gunst dat leven nog verlengt.
 En zou de dag des doods - we ontveinzen 't niet:
 Hij nadert uit een niet meer ver verschiet, -
 De dag des doods 't verijdlen?... CHRISTEN-VRIND!
 Daar is iets eeuwigs in wat ONS verbindt.

6 Nov. 1882.

Zware proef.

De jonge Man op eenmaal weggenomen,
De jonge Vrouw een Weduw, en haar Kind
Reeds vaderloos, daar 't leven pas begint -
O Droefenis! O nacht, niet door te komen!

Ja toch! - Door 't hart dat God, het ga hoe 't ga, bemint,
Wordt uit de wolk zijn Vaderhand vernomen.
Die ze aangrijpt voelt een kracht die Alles overwint.

Dec. 1882.

Kleurloos en Kleurloos is twee.

Het Licht is wit; Kleur is op weg naar 't duister.
 Hoog rood is *donker* rood; diep blauw is *donker* blauw.
 Het kleurloos *wit* is schoon door reinheid, glans en luister;
 Niet wat gij kleurloos *heet*, maar vaal is, dof en grauw.

Misrekening.

Hij zal zich in 't effect vergissen,
 Die *alles* schildren wil wat schoon is in 't model.
 Uitvoerig kunstenaar! weet het wel:
 't Geheel van 't schoone *wint*, door iets te willen *missen*.

Tijs en Gijs.

Onwetend zijn zij beiden.
 Toch zijn zij te onderscheiden,
 En door geen klein verschil,
 Daar Tijs 't niet weet, en Gijs 't niet weten wil.

1882.

‘Hebbende een zwaard’.

Hij *had* een zwaard, en trok van leer,
 En vond berisping bij zijn Heer.
 't Was ook verkeerd; dat weten we allen.
 Maar om dien Broeder hard te vallen,
 Is 't noodig dat men eerst eens ziet
 Of men er *ook een heeft*, of niet.

Wat zoekt gij?

Wat zoekt gij? Zegepraal? Of Martlaarschap?
 Een Kruis? Een Kroon? - Zoek niets. Vervul uw plicht.
 Betreed een donkren weg met vasten stap,
 En ga op niets af dan - op 't Licht.

Beseffen.

'k Heb in mijn hart een diep besef
 Van veel dat 'k met geen woorden tref,
 Niet in kan sluiten in begripen?
 Toch laat ik dit besef niet glippen,
 Noch dulde dat het iemand krenk',
 Maar eer het als een Godsgeschenk.

1882.

Gij schittert.

Gij schittert, maar verrukt ons niet,
Hoe schittrend gij ook zijt.
Uw blinkend woord, uw klinkend lied
Verkwikt niet, noch verblijdt.
Gij toont u rijk, en laat ons arm;
Gij gloeit, en maakt geen onzer warm.

Hoog vliegt gij op verbeeldings vlerk,
Hoog boven aarde en zee.
Wij zien u na door 't luchtig zwerk;
Maar niemand voert gij meê.
De hoogste kracht op 't kunstgebied
Ontzet ons, maar ontroert ons niet.

Vergeefs voor haar bewonderaar
Met gouden luit gepraald!
De snaar toch, die de hartesnaar
In ons doet aanslaan, faalt.
De rijkste tonen zijn verspild,
Waar deze snaar niet medetrilt.

Groot KUNSTNAAR, wilt gij DICHTER zijn:

Wees met ons MENSCH! - Gevoel

Eens MENSCHEN harte-vreugd en pijn,

Of alles laat ons koel.

Vertolk wat in ons lacht en schreit;

En oogst den traan der dankbaarheid.

1882.

Al te fel.

‘Dat gij mij liefhebt, weet ik niet,
 En wil er niets van weten;
 Zoo gij 't mij toezingt in een lied:
 Ik zal dat lied vergeten.

Zoo gij mij zendt uw beeltenis:
 Ik zal dat beeld verscheuren;
 En zegt men dat dit jammer is:
 Ik zal het nooit betreuren.

Indien ik hoor: hij maakt het hof
 Aan een der schoonste schoonen:
 Ik zal uitweiden in haar lof
 En mij verheugd betoonen.

En dreigt gij mij: ‘Ik ga naar West
 Of Oost, om nooit te keeren!’
 Zoo zal ik zeggen: Opperbest!
 En wel te diverteeren!’

Zoo sprak ze en dacht, ze meende 't wel,
 Al honderdduizend vrouwen.
 De minnaar dacht: ‘t Is al te fel,
 Ik meen maar vol te houden.’

1882.

Raadsels. Uit het Fransch.

I.

Mijn lijf is saamgesteld uit enkel lange graten;
 Ik ben mijn leven lang vel over been geweest;
 'k Blink in gezelschap uit; elk vreest mij thuis te laten,
 En 't kan zoo warm niet zijn of 'k draaf van feest tot feest.
 Waar ik me ontspan, daar geef ik andren groot genoeg;
 Ik weet me, in plooi bij plooi, naar ieders wensch te voegen:
 Een enkle zenuwdraad vereenigt al mijn leên,
 En 't scheidt of schaadt ze niet, al gaan zij vaak uiteen.
 Ik kan niet bogen op de omzichtigheid der slangen,
 Maar soms verwissel ik, gelijk de slang, mijn huid;
 En heeft de nieuwe tooi den ouden dos vervangen,
 Geen mensch herkent mij meer, zoo nieuw zie ik er uit.

II.

Men kan mij krijgen voor een mijt;
 Maar heeft men mij, 't kost zorg en tijd;
 Die mij verliest, verteert van spijt;
 En wint men mij, men is mij kwijt.

III.

Gerieflijk, maar vreemdsoortig vriend,
 Die, schoon 't in strijd met alle leer is,
 Tehuisblijft, als de zon ons dient,
 En voor ons opkomt, als 't slecht weer is.

1882.

Spreekt uw hart.

Spreekt uw hart voor iets goeds:
 Kort en goed zij 't beraad.
 Paar de daad aan 't besluit,
 Huw 't gebed aan de daad.

Casuspositiën.

Wat nood is 't mijn gemoed met vragen te doorwoelen:
 'Zoo *dit* gevorderd wordt, zoo *dat* met u geschiedt,
 Zult gij de kracht er toe bezitten, al of niet?' -
 Den plicht kan ik *altijd*, de kracht *eerst dan* gevoelen,
 Als 'k haar behoeven zal, omdat de plicht gebiedt.

1882.

Godsdienstig leven

Wat 's, boven lof en blaam ootmoediglijk verheven,
Schoon duurzaam voorwerp van veel spots,
Wat is 't *godsdienstig*, dan 't *geheiligd zeedlijk* leven,
Ontkiemd op d' akker der genade Gods;
Opgroeiend tot Gods eer,
In alle wind en weer;
Geteisterd zonder schade, en vruchtbaar zonder trots.

1882.

Dat telt af.

DAT TELT AF, DAT TELT AF!
Zegt de klok als zij slaat,
Zegt de dag als hij gaat,
Zegt de scheidende nacht,
Daar een volgende op wacht.
Die, als hij weder daalt,
De eigen woorden herhaalt.
DAT TELT AF! zegt de week,
Die zoo spoedig verstreek.
DAT TELT AF! zegt de maand,
Uit en om, eer gij 't waant.
Sint Silvester is daar:
DAT TELT AF! zegt het jaar,
Als het wegzinkt in 't niet
Met zijn vreugd en verdriet.
Vang het nieuwe jaar aan
Met ter kerke te gaan;
Stel het feestelijk in
Met uw bloeiend gezin,
Met uw vrienden, geschaard
Om uw lustigen haard,
Wat gij roemt in het lot
U beschoren door God;

Waar gij 't goede geniet,
 Dat het heden u biedt,
 En bij voorbaat reeds smaakt
 Wat gij hoopt en naar haakt
 En van 't leven verwacht
 In uw manlijke kracht,
 Met dien vroolijken moed,
 Die u tintelt in 't bloed, -
 Is die feestdag voorbij,
 DAT TELT AF! zegt ook hij.

Van de wieg tot het graf,
 Een gestaag: DAT TELT AF!
 Wee! die 't hoort, en niet telt.
 Wee! wien 't pijnigt en kwelt.
 Wel! die 't hoort en verstaat,
 Wien het loutert en baat.

1882.

Kortste dag.

**Een Nieuw Lied, op een oud referein voor
het Nieuwe Jaar.**

Het Oude Jaar is in het niet verzonken.

God geeft een nieuw: gij zaagt zijn morgenlicht;

Met nieuwe kracht heeft u de slaap beschonken;

Ontwaak dan nu, sta op, en doe uw plicht!

Dank God! Gij hebt het menigmaal vergeten

Of flauw gedaan, en later weer geklaagd.

Bid God! Hij wil uw Vader zijn geheeten,

Maar eischt van u dat ge u als kind gedraagt.

't Oude is voorbij, het Nieuwe is daar;

Leg af het kwaad; doe goed in 't Nieuwe Jaar.

Geef eer dien God, die tegen 't kwaad beveiligt,

Die goed leert doen en 't booze hart herschept.

Met woord en daad zij voorts zijn Naam geheiligd.

Hij weet hoe vaak gij dien ont-heiligd hebt.

Hij bouwt zijn Rijk; gij, bid dat het moog komen!
 Bouw meê met God, en dien hem van uw goed!
 Wat gij hem geeft, is uit het Zijn' genomen;
 Onthoudt gij 't hem: het brandt u op 't gemoed.
 't Oude is voorbij, het Nieuwe is daar;
 Leg af het kwaad; doe goed in 't Nieuwe Jaar.

Gods Wil geschiedt; zijn Raad moet zich voltrekken;
 Buig voor dien wil in alles wat hij brengt!
 Door lief en leed zal 't al ten zegen strekken
 Voor wiens geloof zijn liefde niet verdenkt.
 Hij geeft, hij neemt; in geven en ontnemen
 Is hij de God, wiens hand zich nooit vergist.
 Wacht, wacht uw ziel voor vragen of bevremen!
 Reeds veel te veel heeft zij met God getwist.
 't Oude is voorbij, het Nieuwe is daar;
 Leg af het kwaad; doe goed in 't Nieuwe Jaar.

God zal voorzien; zijn trouwe hand zal zorgen;
 Wees slechts tevreên met uw bescheiden deel!
 Bekommer u niet om den dag van morgen;
 Maar bid en werk en kies 't genoeg voor 't veel!
 Wees goed, als God, en toon, als hij, erbarmen
 Voor al wat lijdt en zwak is, klein of krank;
 Gedenk den wees, der weduw, en den armen;
 Strooi uit en deel, en vraag naar loon noch dank!
 't Oude is voorbij, het Nieuwe is daar;
 Leg af het kwaad; doe goed in 't Nieuwe Jaar.

Gij wenscht dat God uw zonden moog vergeven:
 Ontveins dan niet, belijd, betreur uw schuld!
 Vergeef ook gij, die tegen u misdreven;
 Laat los, geef toe, verdraag en toon geduld!
 Geen dag, waarin Gods gunst u toe mocht stralen,
 Geen zon, die u verkwikt heeft door haar gloed,
 Moet in dit jaar voor u ter kimme dalen,
 Of, was er toorn, hij week uit uw gemoed.
 't Oude is voorbij, het Nieuwe is daar;
 Leg af het kwaad; doe goed in 't Nieuwe Jaar!

Het kwaad besmet; de wereld spreidt haar strikken;
Mistrouw uw hart; het is niet wat het lijkt;
De booze werkt door vleien en verschrikken;
Bid God dat ge in verzoeking niet bezwijkt!
Zijne is de kracht, niet uwe; Hem zij de eere,
Zoo ge in den strijd manhaftig weerstand doet;
Leef wat gij leeft in 't Nieuwe Jaar den Heere,
En sterf in Hem, indien gij sterven moet!
't Oude is voorbij, het Nieuwe is daar;
Leg af het kwaad; wees goed in 't Nieuwe Jaar.

Dec. 1882.

Walter Scott.

NIEMAND RANDT MIJ STRAFLOOS AAN

Zie ik om den Distel staan,
 Schotland! op uw wapenborden;
 Maar de distel werd een bloem,
 Sinds die eene Schot de roem
 Van heel Schotland is geworden;

Werd een bloem, die ieder prijst,
 Ieder gunst en eer bewijst,
 Waard acht in den krans te prijken,
 Waar de Brit zich op verheft,
 Die de Shamrock overtreft,
 En de Roos niet hoeft te wijken;

Sinds, door proza en door dicht,
 Deze Schot het luistrijkst licht
 Op uw land en volk deed dalen;
 't Land der neevlige Ossians,
 't Land van Burns, met nieuwen glans,
 Als het land van Scott deed stralen;

Waar King Arthur van zijn Seat
 Op Edina nederziet,
 Fier dat HIJ er 't licht aanschouwde;
 Waar het Dryburgh's grafgesteent
 Plaats gaf aan 't geliefd gebeent,
 Daar heel Schotland over rouwde;

Waar dat Abbotsford verrijst,
 Dat hem als zijn schepper prijst
 Met de bosschen die 't omringen,
 Waar zijn eiken frisch en groen,
 Hunnen planter hulde doen,
 Met zijn lauwren mededingen;

Waar van Melrose 't overschot
 Met den tand der eeuwen spot,
 Sinds *zijn* lied het heeft doen leven;
 Waar Loch Katrin's blauwgroen nat
 Om het Ellens-eiland spat,
 Trotsch dat HIJ 't den naam mocht geven. -

Hoog- en Laag-land, berg en dal,
 Meer en stroom en waterval,
 Waar de steile klippen rijzen,
 Waar, voor uw ontroerd gezicht,
 't Schoon in d' arm van 't Schriklijk ligt',
 Alles moet zijn Dichter prijzen.

Alles roept zijn Dichter uit.
 Waar zich 't vergezicht ontsluit,
 En, voor uw verwonderde oogen,
 Al zijn schoon zoo snel ontvouwt,
 Dat het denkbeeld u benauwt:
 't Wordt mij even snel onttoegen;

Waar de herder, in zijn plaid,
 Door het dompig moerland treedt,
 Hinde en hert den vloed doorwaden;
 Waar de jachthoorn de echo's tergt,
 Waar zich 't bloode zeekalf bergt,
 Op Hebriden en Orcaden;

Waar Iöna's Kruisen staan,
 Staffa's orgeltonen gaan,
 Zetlands ruige paardjes grazen;
 Waar de Bals, de Bens, de Glens,
 Duns en Kils een christenmensch
 Met hun vreemden naam verbazen;

Waar de Clyde langs den voet
 Van Dumbarton zeewaart spoedt,
 Stirling op haar Forth terneerziet;
 Waar op 't Slot de golfslag breekt,
 Dat van schoone Mary spreekt
 En des Douglas' zwijgende eerbied;

Waar de Tay, langs 't bloedig veld,
 Van Clan Chattan's neerlaag meldt
 En aan 't schoone kind doet denken,
 Dat, door Falklands torenspleet,
 Schotlands Prins herleven deed,
 Maar de kracht niet weer kon schenken;

't Slagveld, dat elks eerbied wekt,
 't Kerkhof, dat de martlaars dekt,
 Kerker waar zij in bezweken,
 Koningshof en ridderslot,
 Kerk en klooster, groeve en grot,
 Alles spreekt van Walter Scott,
 Die van Schotland heeft doen spreken;

Spreken heel de wereld rond,
Van den vaderlandschen grond
Tot de verst verwijderde oorden;
Waar de Ganges 't zand verplaatst,
Waar de Mississippi raast,
Diep in 't Zuiden, hoog in 't Noorden. -

Laat dan, Schotland! op uw schild,
Zoo ge uw Distel houden wilt,
Aan zijn stekels 't cijfer hangen
Van uw beste' en grootsten vrind;
NIEMAND DIE MIJ NIET BEMINT
Mag er de oude spreuk vervangen.

1883.

Ophelderingen.

1ste Coupl. NIEMAND enz.

Nemo me impune lacescit.

2de Coupl. *De Shamrock*, een klaverblad, zinnebeeld van Ierland; *de Roos*, zinnebeeld van Engeland.

4de Coupl. *Arthur's Seat* (spr. uit *siet*); een der drie bergen die Edinburg omringen; en wel de hoogste, ten oosten. 'Lofty and craggy hill, silent and solitary as the grave.' Walter Scott. Zie *The Heart of Mid-Lothian*.

Dryburgh's grafgesteent. Walter Scott, geb. 15 Aug. 1771, overl. 21 Sept. 1832, werd 26 Sept. 1832 begraven in de schilderachtig gelegen ruïne van de Abdy van Dryburgh, overeenkomstig een oud recht zijner familie. 'The grave was worthy of a poet - was worthy of Scott. - And so there he lies, amidst his own loved scenes, awaiting throughout the duration of time the visits of yearly thousands.' R. Chambers.

5de Coupl. *Waar zijn eiken - Met zijn lauwrēn mededingen*.

'My oaks will outlive my laurels.' schreef Walter Scott eens aan een zijner vrienden. Maar op zijn eeuwfeest, in 1871 gevierd, aarzelde ik niet uit te roepen: 'Daar tart ik ze toe!' Zie mijne *Sparsa*, bl. 416.

6de Coupl. *Waar van Melrose* (spr. uit *Melrooz*) 't overschot.

De schoone ruïne van de Abdy van Melrose, zoo verheerlijkt door zijn *Lay of the last Minstrel*.

Loch Katrine; een der schoonste, tusschen hooge bergen ingesloten, meren van de Hooglanden, tooneel van Scott's *Lady of the Lake*.

Ellen's eiland; naar de heldin in dat dichtverhaal.

7de Coupl. 't *Schoon in d' arm van 't Schriklijk*.

'Beauty lying in the lap of Terror' heet het van het schoone Perthshire, met de woorden van den dichter Gray.

8ste Coupl.

*Al zijn schoon zoo snel ontvouwt,
Dat het denkbeeld u benauwt:
't Wordt mij even snel onttoogen.*

'I recollect pulling up the reins without meaning to do so, and gazing on the scene before me as if I had been afraid it would shift like those in a theatre before I could distinctly observe its different parts, or convince myself that what I saw was real.' Zoo schreef Walter Scott, ditmaal onder het masker van Chrystal Croftangry, met opzicht tot het panorama van het Tay-dal, als het zich plotseling in al zijn schoonheid, van eene bestegene hoogte, aan zijne oogen vertoonde. *Fair Maid of Perth*. Ch. I.

Ik ben in den zomer van 1881 in de gelegenheid geweest de gewaarwording op de plaats zelf te verifiëren.

10de Coupl. *Iöna, Staffa.*

Twee eilanden, behoorende tot de Hebriden; *Iöna*, beroemd en gezegend als het eiland van Columba, den apostel der Schotten en Picten, en vol van de merkwaardigste overblijfselen uit de oudste christentijden; en *Staffa*, onbewoonde bazaltklip, hoog oprijzende uit de zee, vermaard door den z.g. Fingals-grot, ter eere van den verdichten Ossian, bij accomodatie zoo genoemd, daar de eigenlijke naam *Uagh-na-Bhine* was, d.i. *grot der muziek*, naar de schoone galmen en geluiden, die de invallende winden er in opwekken.

Iöna's Kruisen.

De merkwaardigste voorwerpen op het eiland zijn een soort van hooge steenen kruisen, van 11 tot 16 voet, sierlijk in bas-relief behouwen. Er moeten er vroeger tot 360 gestaan hebben. Zie Walter Scott's *The Lord of the Isles*, en de aanteekeningen op mijn opstel: *Iöna*, in de *Sparsa*.

*Waar de Bals, de Bens, de Glens,
Duns en Kils een christen-mensch
Met hun vreemden naam verbazen.*

Bv. *Ballalachan, Ben-muich-dhui, Glen Urquarth, Dun Dornadilla, Killiecrankie*, en derg.

Bal is plaats, stad; *Ben*, berg; *Glen*, kloof; *Dun*, versterkte heuvel; *Kil*, kluis, kerk.

11de Coupl. *'t Slot - Dat van schoone Mary spreekt.*

Het kasteel van Lochleven, midden in het meer van dien naam, waar Maria Stuart gevangen gehouden werd, en de jonge Douglas hare ontvluchting bevorderde. Zie Walter Scott: *The Abbot*.

12de Coupl. *'t Bloedig veld Van Clan Chattan's neerlaag meldt.*

The North Inch, een der twee uitgestrekte publieke grasvelden, ter weerszijde van het aan de Tay zoo schilderachtig gelegen Perth; waar, onder de regeering van Robert III, de beslissende strijd gestreden werd tusschen de kampioenen van Clan Kay en de kampioenen van Clan Chattan, die op de vernietiging van de laatste uitliep. Zie Walter Scott: *The Fair Maid of Perth*.

Falkland. Het kasteel van Falkland, waar de hertog van Rothesay (*Schotlands* [erf-]prins) gevangen gehouden en uitgehongerd werd. Zie hetzelfde verhaal.

14de Coupl. *Waar de Ganges 't zand verplaatst -*

De hoeveelheid, dagelijks door de Ganges in de Golf van Bengalen afgezet, wordt in omvang en gewicht met die der 'grootte pyramide' gelijk gesteld.

Rosabella.

Hoort toe, gij Juffren, lief en schoon!
Ik zing geen bloedig wapenfeit;
Droef is het lied en zacht de toon,
Die Rosabella's lot beschreit.

‘Meer, kloeke Veerman, meer uw schuit!
En schoone Jonkvrouw, wacht uw voet!
Stel d' overtocht tot morgen uit;
Waag u vandaag niet aan den vloed.

De zwarte golf jaagt schuimend voort;
De meeuwen vliegen angstig rond;
De gil der meermin is gehoord,
Die schipbreuk, nood, en dood verkondt.

Den grijzen ziener kwam van nacht
Een vrouw in druipend doodskleed voor;
Geef op zoo droef een voorspook acht;
Blijf hier, en zet de reis niet door.’

't Is om Lord Lindsay's erfzoon niet,
 Niet om den dans op 't feestlijk bal;
 Maar om mijn moeder, wie 't verdriet
 Alleen te zitten in haar hal.

Denk niet, het mocht om 't ringspel zijn,
 Waar Lindsay's zoon de kroon bij spant!
 Neen, maar mijn' vader smaakt geen wijn
 Tenzij van Rosabella's hand.'

't Kasteel van Roslin scheen dat uur
 In wonderdadig licht te staan;
 't Was breeder dan van 't bakenvuur;
 't Was rooder dan de glans der maan.

Het gloeide om Roslin's steile rots,
 Het kleurde 't braambosch in de glen;
 Men zag 't van Drydens eikenbosch,
 En van 't spelonkrijk Hawthornden.

Het gloeide om Roslin's slotkapel,
 Waar, ongegist en onbedekt,
 Elk Heer van Roslin goed en wel
 Ligt in zijn rusting uitgestrekt.

Daar binnen scheen 't op beuk en muur;
 Op 't altaar; in de sacristy;
 De omkranste pijler blonk als vuur;
 't Lichtte, onder 't wulf, de dooden bij.

En elke roos, aan boog en beer,
 Aan trans en tin, scheen bloedig rood -
 Als telken maal, wen ramp of nood
 Den Huize dreigde van St. Clair.

Zijn twintig Heeren zag dat Huis
 Uitdragen ter gewijder steê;
 Geharnast slapen ze in haar kluis; -
 Maar Rosabella slaapt in zee.

En geen St. Clair, 't zij oud of jong,
Is zonder lijkdiens heengegaan; -
Maar Rosabella's doodlied zong
De schorre meeuw, de wilde orkaan.

Naar WALTER SCOTT.
1883.

't *Kasteel van Rosslyn* ligt op den rand van een steile rots, aan den oever van de Eck, een groote vier uur zuidelijk van Edinburg. Ik zag er in 1871 de uitgebreide ruïne van. Het werd in het midden der 15de eeuw gebouwd door William St. Clair, Prins van Orkney, Hertog van Oldenburgh, Graaf van Caithness en Stratherne, Lord St. Clair, Lord Niddesdale; etc. Dezelfde machtige edelman legde ook den grond van de in de nabijheid zich bevindende *kapel*, een meesterstuk van rijkversierde gotische bouwkunst. Zij is nog steeds in gebruik. De overlevering zegt dat zij in de nachten vóór den dood van een der St. Clairs zich voordeed als in brand te staan.

Dryden; een naburige Heerlijkheid, in 't begin dezer eeuw in 't bezit van John Mercer, zoon van Mercer of Pittchar in Perthshire: vroeger, als uit een zich daarop bevindend groot gedenkteeken blijkt, van 'James Lockhart of Lee and Carnwarth, Lord of the Bedchamber of his Imp. Majesty Joseph II' etc. † 1790.

't *Spelonkrijk Hawthornden*. Overschoon landgoed, vermaard als het verblijf van den dichter Sir John Drummond († 1649) gentleman usher van Jacobus VI, en hoog vereerd door zijn vriend Ben Jonson. Het huis ligt op een hooge rots, van welker steilen rand het almede op de Eck neerziet. In den wand van de rots, beneden het huis, bevindt zich een tal van met handen gemaakte hopen, waaromtrent verscheidene verhalen in omloop zijn, doch die waarschijnlijk reeds van de 13de eeuw, uit den tijd der bloedige oorlogen tusschen de Schotten en Engelschen, dagteekenen.

Waar ongekist en onbedekt enz. Het was eerst in de dagen van Jacobus VII, dat een Roslin in een doodkist ten grave ging. Al zijn voorouders waren, in volle wapenrusting, in een gewelf onder den kerkvloer ter ruste gelegd.

De omkranste pijler. Deze uitnemende proeve van gehouwen beeldwerk, een pijler waar zich op de bevalligste wijs een bloemslinger omheenwindt, heb ik ten hoogste bewonderd. Het is een der schoonste sieraden van een gebouw, waarin voor het overige geen enkele der pijlers, bogen of vensters geheel aan de anderen gelijk is. Men noemt hem '*the Prentice's pillar*', en het verhaal luidt dat een bouwgezel hem gedurende het afzijn van den meester, die naar Rome gegaan was om zich een model te verschaffen, had afgewerkt; voor welken gruwel hem de afgunstige meester met den dood zou hebben doen boeten.

Elke roos aan boog en beer. Onder een overvloed en verscheidenheid van bouwsieraden, komt hier de roos veelvuldig voor, waarschijnlijk, op den klank af, in toespeling op dien naam van Roslin. Deze heeft echter niets met rozen uitstaande. *Roslinhe* is volgens Walter Scott zooveel als 'promontory of the lin or waterfall'.

Stemmen der Natuur. Uit het Italiaansch.

I. Augustusnacht.

Hoort toch, gij Starren, wat de Baren
U telkens zeggen stil en luid:
‘Wij zijn zoo moede u aan te staren;
Komt hier! Wij strekken de armen uit.

Wij hebben duizend kostbre dingen,
Kristal en paarlen en koraal;
Wij kunnen schoone liedren zingen;
Versmaadt uw koelheid ze allemaal?

Of heeft u andre liefde ontsteken,
En smacht gij naar een Dageraad,
Die u doet kwijnen en verbleeken,
Als hij op u zijn oogen slaat?’

Ziehier wat, in de stille nachten,
De Starren zeggen tot de Zee:
‘Wij hoorden uw verliefde klachten,
Uw doffe zuchten, luide beê.

Ook minnen we U; maar altijd vergen
 Het zwijgend kerkhof, 't eenzaam pad,
 De donkre wouden, zwarte bergen
 Ons troostlijk licht; ei gun hun dat.

Zoo we aan uw borst ons nederleggen
 En dalen tot uw schatzaal af:
 Wat zullen de arme dichters zeggen,
 En wat de dooden in hun graf?'

II. Januarinacht.

De Wind, die door het luchtruim huilde,
 Heeft dezen nacht den Dood ontmoet.
 In dichten sluierplooi verschuilde
 Hij 't aanzicht zonder vleesch of bloed.

'Van waar, mijn broeder! en waarhene,
 In zulk een nacht, te dezer stond?'
 - 'Bij 't licht der danszaal, kuste ik eene
 Der schoonsten voor haar rozemond.

Ik min de rozen als zij bloeien;
 De roze-knoppen zijn mijn lust;
 En 'k ga mij naar een wiegje spoeien,
 Waarin een mollig knaapje rust.

Ik zal, onvatbaar voor erbarmen,
 Der moeder zeggen, in haar smart:
 Alle ouden vallen mij in de armen;
 Maar naar wat jong is trekt mijn hart.'

De Wind vervolgde door de vlakte
Zijn weg en gierde 't uit in 't rond:
'Ik maakte 't erger nog; ik knakte
De bloem, die ik op 't kerkhof vond;

'k Befloersde 't schijnsel der planeten
En joeg de wolken voor de maan;
Ik heb de zangen der poëten
Gestoord, verstrooid, te niet gedaan.

En 't schip dat, meer dan kostbre gaven,
Dat vaders bracht naar 't wachtend huis,
Stiet ik terug voor de open haven,
Op nieuw in 't razend golfgebruis.

1883.

Moed en overmoed.

Moed toont den Man, maar Overmoed 't groot Kind;
En Kracht houdt op, daar waar Geweld begint.

Geen Schepper.

Geen Schepper. 't Kwam vanzelf. Ontwikking trap voor trap. -
'Met gaping hier en daar!' - Dan scheidt de Wetenschap.

1883.

Michel Angelo's**La forza d'un bel volto al ciel mi sprona.**

Kracht van een schoon gelaat kan mij ten hemel sporen;
 Een andren hemel geeft mij de aarde niet te zien;
 'k Proef wat een zaalge smaakt, tot eeuwig heil verkoren;
 Een godsgunst, die maar schaars een' stervling mag geschiên.

Zoo innig stemt hier 't werk met Hem, die 't bracht te voren,
 Dat heel mijn wezen zich van dat verheft tot Dien;
 Al wat mijn hart doorkruist, al wat mijn mond doet hooren,
 Wordt door het schoon beheerscht, dat 'k siddrend blijf bespiên.

Waar een schoon oogenpaar mijn blik vermag te boeien,
 Wat wijst het mij dan 't pad, waarop ik God ontmoet?
 Zoo 'k door hun reinen gloor mijn binnenst voel ontgloeien,
 Wat is 't dan dat mijn oog, in 't tintlen van dien gloed,
 Iets van de vreugd ziet, die den hemel lachen doet?

1883.

Wat doet gij?

Wat doet gij, Mannen, die voor 't heil van 't Land,
Naar de uitspraak van geweten en verstand,
Zoudt zorgen, onder plicht- en eedverband?
‘Wij rapen steenen.’

Wat doet gij, daar u 't al tot handlen noopt,
Daar de arbeid voor uw oog ligt opgehoopt,
Daar week op week en maand op maand verloopt?
‘Wij rapen steenen.’

Niet anders? ‘Neen, wij spelen ook met kruit;
Wij schelden nu en dan elkander uit;
Maar dat is tusschenspel, dat niets beduidt;
Wij rapen steenen.’

Februari 1883.

Vergeet ze niet.

Vergeet ze niet, de heerlijke idealen,
Wier gloed, in 't hart gevoeld, uw jong gelaat deed stralen;
Vergeet ze niet in later levenstijd!
't Zou, zoo gij 't kondt, oneindig erger wezen,
Dan of ze in 't jong gemoed nooit waren opgerezen,
En ge altijd waart geweest hetgeen gij heden zijt.

Zien.

Als 't oog niet vatbaar was voor 't licht,
Hoe zou het iets van 't licht ervaren?
Het is de zon niet, maar 't gezicht,
Dat u al 't zichtbre doet ontwaren.
't Hangt aan uw oogen, dat gij ziet;
Of 't licht u licht zal zijn of niet.

1883.

Sledevaart.

Hoor de sleden met de bellen,
 Zilvren bellen,
 Die van jeugd en vreugd vertellen,
 D'oudsten suffer wakker schellen,
 't Al in rep en roere stellen,
 Wat niet somber ziet of zuur
 In dit fijnkoud avonduur,
 Nul min vijf van Réaumur,
 Daar aan 's hemels hel azuur,
 Alle sterren pittig pralen,
 Flikkren, stralen,
 Als nooit uitgeblonken
 vonken
 Van een lustig hoogtijdvuur,
 Als zoo veel deelnemende oogen
 Vroolijk blikkende uit den hoogen
 Op dit sneeuw- en vreugdeveld,
 Schitterend aan alle kanten
 Van juweel en diamanten;
 Waar het pronkpaard met zijn pluimen,
 Brieschende 't gebit doet schuimen
 En steeds sneller voorwaarts snelt,
 Op 't geklingel
 En getingel,

Dat het prikkelt, dat het kwelt,
Dat het, met een vruchtloos wanen,
Door het schudden van zijn manen
Wil doen zwijgen met geweld,
Daar 't steeds luider belt, belt, belt,
Belt en schelt,
Schelt en belt,
En, in altijd hooger tonen,
Onzer dochteren en zonen
Onverdoofbre feestpret meldt.

Naar aanleiding van EDGAR POE'S *The Bells* (I).
1883.

De Wijsheid die aan d' eisch voldoet.

De Wijsheid, die aan d' eisch voldoet,
 Die we om haarzelve beminnen zullen,
 Die, door te werken op 't gemoed,
 Haar schoone roeping kan vervullen,
 Moet vroolijk zijn zoo wel als goed.
 Haar beeld laat zich niet samenvoegen
 Met iets dat vrees of afschrik baart,
 Daar ware schoonheid, rein genoeg
 Haar wettig erfdeel zijn op aard.

Wie zijn 't die, waar wij ze ooit genaken,
 Het Beste zoo aantreklijk maken,
 Wier godsvrucht niemand schuwt of ducht;
 Daar de indruk van geheel hun wezen
 Ons zeggen doet met stillen zucht:
 'Ik zou wel willen zijn als dezen?'

Die schoone zielen zullen 't zijn,
 Die zielen schaarsch en uitgelezen,
 Oäsen in een zandwoestijn,
 In wie nooit denkbeeld is gerezen
 Van iets dat praal was, kunst, of schijn;

Bij wie geen stroefheid wordt gevonden,
 Maar alles, goed en welverbonden,
 Zich als vanzelf naar 't Beste strekt;
 Die naar Gods wil en raad zich voegen,
 Maar met dat innerlijk genoegten,
 Dat uiterlijk geen opzien wekt;
 Die, daar zij 't wereldsche verzaken,
 Daarvan zoo weinig ophef maken,
 Dat wie 't niet zien wil, 't niet ontdekt;
 Die, boven spot en lof verheven,
 Moedwillig niemand aanstoot geven,
 En, zoo zij leven naar een wet,
 Den vrijen, blijen zanger slachten,
 Die, waar hij trouw en nauwgezet
 Op d' eisch van maat en rijm blijft achten,
 In maat en rijm geen ketens ziet,
 Maar vleuglen, vleuglen, op wier schachten
 Hij zweeft en opvaart met zijn lied.

Vergelijk het Engelsch van COVENTRY PATMORE.
 1883.

Sleutelbloem.

Waar 't Sleutelbloempje zich vertoont,
Daar, heet het, ligt een ding van waarde
Diep, diep verborgen onder de aarde -
Ik zocht het, maar werd niet beloond.

Ik vond er niets, en werd verstoord
Op die de zottepraat verdicht had.
Al wat ik gravende uitgericht had,
Was dit: een lieve bloem vermoord.

1883.

Victor Hugo's
Soyez comme l'oiseau, etc.

Wees als de vogel, op een tak
In 't vliegen neergestreken.
Het takje buigt; het takje is zwak;
Het takje dreigt te breken.
Toch heft hij aan zijn vrolijkst lied
En laat zich niet beteugelen;
Toch zingt hij dóór en staakt het niet;
Want - heeft hij niet zijn vleugelen?

1883.

Mij dunkt daar klopt geen jonger hart.

Mij dunkt, daar klopt geen jonger hart
 In iemands borst dan 't mijn,
 Ofschoon ik oud en ouder werd
 En duf en suf kon zijn.
 Nog niets ter wereld laat mij koel,
 En altijd voel ik wat ik voel
 Nog even sterk en fijn.

Een lief gelaat, een zoet geluid,
 Een vriendlijk oogenpaar
 Werkt nog in mij niets anders uit
 Dan voor ruim vijftig jaar;
 Op d' aanblik van waarachtig schoon,
 Op 't hooren van een hartetoon,
 Trilt nog dezelfde snaar.

Schoon hij zijn helder hoofd behoudt
 En weinig krachts verliest,
 Die man wordt oud, wiens hart verkoudt,
 Wiens zielsgevoel bevriest;
 Ook, die ontijdig zich onttrekt
 Aan wat de jeugd des harten rekt
 En 't heilig vuur tot voedsel strekt;
Die oud te zijn verkiest.

1883.

Zieltje zonder zorg.

Zieltje zonder zorg!
 Is slechts u het leven
 Anders dan te borg,
 Dan ter leen gegeven,
 't Leven, kort van duur,
 Bij zoo dure plichten,
 Dat gij uur op uur
 U ontglippen laat,
 Zonder metterdaad
 Heel veel uit te richten?

Wis, de jeugd is schoon,
 Tot genot geschonken.
 Laat haar blijdste toon
 U het hart ontvonken!
 Laat haar zoetst gevoel
 Tintlen door uw aren!
 Maar daar zij een doel,
 Waar de frissche kracht,
 De eedle gloed naar tracht
 Van uw jonge jaren.

Zie de wereld in
Zonder vrees of zuchten,
Met een blijden zin,
Wars van ongenuchten;
Pluk de bloemen vrij,
Die uw pad verfraaien;
Maar bedenk er bij:
't Vroege jaargetij
Is toch ook voor mij
Mede een tijd van zaaien.

Lachebekje.

Lachebekje, die men acht
Eens zoo mooi, wanneer gij lacht,
Als zich in uw malsche konen
't Aardig putje komt vertoonen,
't Rozemondjen opengaat
En zijn parels kijken laat;
Als het tintlen van uw oogen
Nog vergroot hun groot vermogen,
En geheel uw lief gezicht
Overgoten schijnt met licht!
Wie zou u dat schoon misgunnen,
Wie die vreugd betwisten kunnen?
Wie misprijst den blijden lach
Van uw heldren lentedag?
Wie en zou het niet betreuren,
Als het eenmaal moest gebeuren,
Dat hij hooren moest: 'Och Heer!
Lachebekje lacht niet meer.'

Weet nochtans van maat te houen;
Onmaat stuit, het meest in vrouwen;
Lach, zoo als wij 't liefst aanschouwen;
Lach zoo dat gij 't nooit verbruit,
Niet te dartel, niet te luid,
Nimmer schamper, niemand uit.

1883.

Bleekneusje.

Bleekneusje *moest* zoo bleek niet zijn.
 Zij is niet ziek; zij voelt geen pijn;
 Zij kent geen zorgen, die haar prangen;
 En toch altijd die bleeke wangen...
 Bleekneusje *moest* zoo bleek niet zijn.

Bleekneusje, weet gij 't waarlijk niet,
 Waar gij zoo treurig bleek van ziet?
 En zie me eens aan, en goed in de oogen!
 - Nu bloost ge en maakt mijn woord ten logen.
 Bleekneusje, weet gij 't *waarlijk* niet?

Gij weet het wèl?... Dan weet ik 't ook.
 Och of de roos nog weer ontlook,
 Die 't kinderlijke bekje kleurde,
 Eer wat gij weet haar bloei versteurde!
 Gij weet het; en dan weet ik 't ook.

1883.

**Aan mijn Jonathan,
op het Gedenkfeest onzer vijftigjarige vriendschap, na 't verlies van
een gemeenschappelijken vriend.**

Och, blijf nog wat!
Zoo velen zijn verdwenen;
't Wordt op ons pad
Zoo ledig, om ons henen.
Och, blijf nog wat!

Wij waren jong,
Toen wij elkaar ontmoetten.
Gij zongt, ik zong
Om 't bruisend hart te boeten.
Wij waren jong.

Een zelfde werk
Eischte onze mannekrachten,
Die wij der Kerk
Met vreugd ten offer brachten,
In 't zelfde werk.

Wij werden oud -
't Verwelken komt na 't bloeien -
Maar nog niet koud
Voor wat ons eens deed gloeien,
Al werden we oud.

En zoet noch zuur,
Bij jong zijn of verouden,
Bracht nooit een uur,
Dat wij elkaar mistrouwden,
Bij zoet of zuur.

Voor ons verbond
Zijn vijftig jaar verlopen.
Is daar nog grond
Op *langer* tijd te hopen
Voor ons verbond?

't Zij naar Gods wil.
Wij hadden nooit iets te eischen.
Wij zullen stil
Vaneengaan en verreizen,
Zoodra hij 't wil.

Toch wensch ik dat
Aandoenlijk uur verschoven;
Het 'Blijf nog wat!'
Komt telkens weder boven.
Och, blijf nog wat!

9 April 1883.

Est modus in rebus sunt certi denique fines.

Daar is een maat in alle zaken;
Daar is een grens aan alle ding.
Die maat en grens te buiten ging,
Zal nimmer tot iets groots geraken.
Hij draaft voorbij; hij schermt in 't wild;
Besteedt, verwerkt niet, maar verspilt,
En broddelt door het mooi te maken.
De kracht is in de maat; de grens
Bepaalt de taak. - Begaafde mensch,
Die dit miskent of wilt braveeren!
Gij moet door schade en schande leeren.

1883.

Nemo mortalium omnibus horis sapit.

Geen sterflijk mensch is te aller uur verstandig;
 En dien gij 't meent te zijn,
 Die is het slechts in schijn,
 Maar, in *zijn* uur van dwaasheid, handig.

Quieta non movere.

Wat stil is *blijve* stil.
 In staat, in kerk, gezin, gestel,
 Laat rusten wat nog rusten wil;
 Van zelf ontwaakt het wel.
 Maar wat ge ontijdig wakker maakt -
 Van 't geen 't misdoet, draagt *gij* de schuld!
 En 't uur komt dat gij vragen zult,
 Hoe 't weêr in slaap geraakt.

1883.

Niet begrepen.

'k Word door de wereld niet begrepen;
 Ik blijf miskend mijn dagen sleepen!
 Begreep ge u zelv' maar eens, mijn vriend!
 Gij wist, waartoe miskenning dient.

Propter vitam vitae perdere causas.

Beklaag hem, dien alleen voor zijn gezondheid leeft,
 En, om des levens wil, geen wil van 't leven heeft.

Laatste Schans.

't Kwaad dat, waar 't fel bestreden wordt,
 Op 't punt staat van het op te geven,
 Als 't zich terugtrekt in het fort
 Dat Hoogmoed heet, rekt, redt zijn leven.

1883.

A Dieu ta Vie en Dieu ta fin.**Devies van Jean Taffin, eersten Waalschen predikant te Haarlem.**

'*Aan* God uw leven,
In God uw end' -
Die leus geschreven
Op vaan en tent!
Ze in 't hart geprent,
En trouw gebleven!
In deze uw kracht,
Van dag tot dagen,
Uw werk volbracht,
Uw kruis gedragen,
En, zonder klagen of versagen,
Het albeslissend uur gelaten ingewacht!

1883.

IJs.

Waar de IJs-berg over de andre gluurt
 En uitkijkt met zijn toppen,
 Daar worden de oogen uitgetuurd,
 En alle harten kloppen.

Zoo ras zich op 't verdronken land
 Een vlies van IJs laat merken:
 Wat zegt verdronken? 't Hart ontbrandt,
 En ieders voet krijgt vlerken.

En komt er IJs op 't nagerecht,
 't Wordt nergens afgeslagen;
 Zelfs nufje Kieskauw-Maagkramp zegt:
 'Ik zal het toch maar wagen.'

Is 't IJs dan wel een ijzig ding,
 Dat huivren doet en rillen?
 Neen, aller menschen lieveling,
 Zoo zij 't maar weten willen.

1883.

Rozen.**Aan vrouwe Van Loon-Voombergh.**

Schoon in den knop, en in uw volheid schoon,
 En lieflijk steeds, nog geurend na 't verwelken,
 Bloemkoningin! wie dringt u van uw troon?
 Geen gouden tulp, geen zilvren leliekelken,
 Geen modebloem van vreemde' en weidschen naam,
 Geen nieuwe vondst uit verre werelddeelen.
 De schoonheên, die verdeeld zijn over velen,
 Vereenigt gij en voegt ze zedig saam.

Bloeit in mijn hof, beminnelijke rozen!
 In schoonheid één, in tinten velerhand;
 Door kenners-oog met zorg en smaak gekozen,
 Door huwelijksliefde of vriendschap mij geplant.
 Verblijde uw schoon, dat altijd mij verrukte,
 Elk jaar op nieuw het hart, dat God mij gaf;
 En legge een hand, die ik nog stervend drukte,
 Een uwer neer op mijn eenvoudig graf.

1883.

Inga.

Lieve Inga, die met mij een tijd
Hebt op den Engelberg¹⁾ gewoond,
En nu mijn oog onttrokken zijt
Ten berge, daar men vorsten kroont²⁾,
Gedenkt gij somtijds d' ouden man,
Die u maar niet vergeten kan?

Voor wien gij bloemkens fijn en schoon
Hebt aan uw moeders zij geplukt;
Die, op zijn beurt, een bloemenkroon,
Heeft op uw jeugdig hoofd gedrukt?
Gij, zelve een bloem van 't frissche Noord³⁾,
Die aller oog en hart bekoort!

- 1) Engelberg, bij Luzern.
- 2) Königsberg, in Pruisen.
- 3) Noorwegen.

Nog ziet *mijn* oog dat lief gezicht
 Dat voorhoofd, helder als de dag,
 Dat oog, waar zooveel hart in ligt,
 Dien reinen blik, dien gullen lach;
 Nog voelt *mijn* hart, met groot geluk,
 Van uwe hand den zachten druk.

Nog zit ik, tot onschuldig spel,
 Met u terneder aan den disch,
 En merk uw guitig lachje wel,
 Wanneer 't geluk u gunstig is,
 Maar nooit, wanneer 't u tegengaat,
 Een rimpeltje op uw blij gelaat.

Geloof gij 't, Inga! dierbaar kind!
 Dat toen, voor mij ten laatsten groet,
 Uw zakdoek fladderde op den wind,
 En ge aan mijn oog ontgingt voor goed,
 Dat oog, eens grijsaards oog, lief wicht!
 Een wolk zag komen voor zijn licht?

Een wolk? O ja! een stille traan;
 Een traan uit een bekommerd hart,
 Door wondren weemoed aangedaan,
 Door vrees, zich mengende in de smart,
 Als moest ik beven voor het lot
 Van dit uw schepsel, o mijn God!

Voor 't lot van een zoo rein, zoo zacht,
 Zoo wonderschoon, zoo lieflijk goed,
 Die 't leven vriendelijk tegenlacht,
 En nergens kwaad of leed vermoedt;
 Het leven, dat de grijsaard kent,
 Wiens hellend pad zich grafwaarts wendt.

Of staat niet, in dit aardsche dal,
De schoonste bloem op d' ergsten wind?
Hangt niet een noodlot over al
Wat hoogst gevierd wordt, teerst bemind?...
Maar neen! Geen Noodlot, GIJ regeert!
GIJ spreekt, en 't onheil blijft geweerd.

O weer het van dit lieflijk hoofd!
O spaar het aan dit lief gemoed!
Al wat zoo schoon een jeugd belooft,
Dat schenk' haar 't leven mild en goed,
Als de oude man, wiens hart zij stal,
Reeds lang den doodslaap slapen zal.

Oct. 1883.

John Wiclifs asch.

This brook (the Swift) hath conveyed his ashes into Avon, Avon into Severn, Severn into the narrow seas, they into the main ocean: and thus the ashes of Wycliffe are the emblem of his doctrine, which is now dispersed all the world over.

THOMAS FULLER. († 1661).

De Swift ontving de gloeiende asch
 Van 't eerbiedwaard gebeente
 Van die een kracht in England was,
 Een licht der Godsgemeente;
 Wiens ijvervuur met pen en mond
 Alleen de dood gebluscht had,
 En die nu in gewijden grond
 Schier half een eeuw gerust had.
 De haat, die nimmer rusten kan,
 Moest hem in 't graf vervolgen,
 Het laatste spoor van zulk een man
 Door vlam en vloed verzwolgen!
 De Swift, van 't wreed geschenk ontroerd,
 Heeft, met eerbiedig beven,
 Die asch aan de Avon toegevoerd,
 En aan de Severn de Avon;
 De Severn haar, langs breeder baan,
 Ter zeestraat in doen stroomen;

Van daar is zij in d' Oceaen,
 De wereld-zee gekomen.
 Niet anders 't woord uit Wiclifs mond,
 De vrucht van zijn gedachten,
 Heel England door, de wereld rond,
 Van na- tot nageslachten.

1883.

Wiclif was in Dec. 1384, onder 't hooren van de mis, in zijne parochiekerk te Lutherworth ontslapen. De stoel, waarin hij den geest gegeven had, wordt er nog getoond. - Een en dertig jaar daarna, ten jare 1415, werd hij in het concilie van Constanz ketter verklaard, en bevel gegeven tot opgraving van zijn gebeente en uitwerping uit den gewijden grond. Eerst dertien jaar later (1428) werd aan dit bevel, op aanmaning van Paus Martinus den V^{den}, uitvoering gegeven door Bisschop Fleming van Lincoln. Deze liet het gebeente verbranden en de asch in de Swift werpen.

Avon; spreek uit *Even*. *Severn*; spreek uit *Sev'ern*. *Ter zeestraat in enz.* Fuller zegt: into the narrow seas; nl. het kanaal van Bristol, en dat van St. George.

Bij een in laten herfst nog groenen treurwilg.

Dees treurwilg blijft nog groen en weet van geen verkleuren,
Al bruint en geelt en dort rondom hem al 't geboomt;
Beeld van gemaakte smart en tooneelmatig treuren,
Dat heel wat lijkt, maar dat zoo kwalijk niet bekoomt.

28 Oct. 1883.

Vertrouwen.

Wilt gij bedrogen zijn: geef blijk dat gij mistrouwt.
Vertrouwen, niets dan dit, werkt goeds bij jong en oud.

Pijnstilling.

Hem die veel lijdt, verwekt de dood geen schrik,
Pijn schijnt een eeuw; dood is een oogenblik.

1883.

Eens Menschen Hart.

Eens menschen hart is een nauwlettend instrument.
Het laat zich menig toon, die lieflijk klinkt, ontrukken,
Zoo 't maar bespeeld wordt door een meester, die het kent,
Die 't lief heeft, die zijn snaren weet te drukken
Naar aard en eisch, met vingren vol gevoel;
Maar dat maar al te vaak in handen valt van krukken,
Van broddlaars, die met een eerzuchtig doel
Het wagen aan hun dolle meesterstukken,
En dan 't noodwendige mislukken
Zichzelf niet wijten, maar aan 't speeltuig, dat, o smart!
Voor lang ontstemd, misschien voor goed bedorven werd.

1883.

Naar Hooger.

Plus haut! toujours plus haut, vers ces hauteurs sereines,
 Où nos désirs n'ont plus de flux et de reflux;
 Où les bruits de la terre, où le chant des sirènes,
 Où les doutes railleurs ne nous parviennent plus!
 Plus haut dans le mépris des faux dieux qu'on adore;
 Plus haut dans ces combats, dont le ciel est l'enjeu;
 Plus haut dans vos amours! Montez, montez encore,
 Sur cette échelle d'or qui va se perdre en Dieu.

VICTOR DE LAPRADO († Dec. 1883.)

Naar hooger! hooger steeds, ter heldren hoogten henen,
 't Getij te boven der begeerten; waar 't gerucht
 Der woelende aarde, waar de lokstem der sirenen,
 De spot des twijflaars u niet inhaalt op uw vlucht!
 Naar hooger met uw smaad voor kostlijke ijdelheden;
 Naar hooger in den strijd, waar 't om den hemel gaat;
 Naar hooger in uw liefde! Al hooger, langs de treden
 Der ladder, op wier top uw God en Vader staat.

Dec. 1883.

Groepeeren.

't Groepeeren van de *cijfers*, zoo of zus,
 Maakt groot verschil, kan menigeen misleiden.
 Niet elk kan 'Waar 't hem zit' genoegzaam onderscheiden.
 Is 't met groepeeren van de *teksten* ook niet dus?

They never taste, who always drink;
 They always talk, who never think.
 PRIOR.

Die altijd drinkt, kan nooit iets smaken;
 Die nimmer denkt, roert steeds de kaken.

Anders:

Die altijd drinkt, proeft niet met allen;
 En die nooit denkt, zal eeuwig kallen.

Partijgeest.

't Is en zal zijn zoo als 't altijd geweest is:
 Partijgeest is de dood van al wat geest is.

1884.

Wie ooit?

Wie heeft ooit, in Gods ooren,
Eén goed gebed gedaan?
Wie immer, *naar behooren*,
Zijn dank hem doen verstaan?
Wie in zijn oog doen gloren
Eén *zuivren* boetetraan?
Wie heeft, bij dag of nachte,
In menschelijk gemoed,
Een enkele gedachte,
Die *heilig* was gevoed?

Wie heeft één woord gesproken,
Wie éenen zucht geslaakt,
Waar *niets* aan heeft ontbroken,
Die *rein* was en *volmaakt*?
Wie, in geheel zijn leven,
Een *enkel* liefdeblijk
Aan God of mensch gegeven,
Volkomen liefderijk.

Al had ik al mijn dagen
Nooit feitlijk *kwaad* gedaan,
Toch mocht ik het niet wagen
Mijn oogen op te slaan,
Tot U, volheilig Wezen,
Die in mijn hart kondt lezen,
Die in mijn binnenst zaagt!
Mijn vonnis is geweest
Waar Gij naar 't *goede* vraagt.

1884.

Naooging.**Aan Miss Ada Mary B., op zee naar Australië.**

Ik denk aan u in stille nachten,
 Die op den ongemeten vloed,
 't U beidende echtheid te gemoet,
 Drijft in de hoede des Almachten,
 Die u genadig zij en goed!

Kind, dat uw hart mij hebt ontsloten,
 Wiens vriendschap mij gelukkig maakt,
 Daar, ze in een oogenblik ontwaakt,
 Gelijk een bloem kwam opgeschoten,
 Door tooverschepter aangeraakt!

Kind, dat ik nimmer zal vergeten,
 Schoon voor zoo kort op aarde aanschouwd!
 Hoe oogt mijn geest u na op 't zout
 Der zee, en wenschte wel te weten
 Wat koers gij door de golven houdt;

En of ze u zoo behoedzaam dragen,
 Zoo zacht uw doel doen tegenspoên,
 Als dees mijn armen 't wilden doen,
 En tegenwind en onweersvlagen
 Uw kiel verschoonen van hun woên!

Want gij zijt een dier zóó geschapenen,
Die zeggen doen aan wie ze zien:
‘Aan deze moet geen leed geschiên;
Voor haar, zich al wat dreigt ontwapenen,
Haar, al wat steunt bescherming biên.’

Beminlijke Eenvoud, gul Vertrouwen,
Met vrees en argwaan onbekend!
U dekt een schild dat niemand schendt.
De reine ziel zal God aanschouwen;
Gods oogen zijn tot haar gewend.

Moge u Zijn machtige arm beschermen,
En dragen over 't golfgebied,
Tot gij die nieuwe wereld ziet,
Waar gij, in uwer waardige armen,
Een leven in Zijn gunst geniet!

Mei 1884.

De omtuining uit!

De omtuining uit, de wereld in,
 Rechtaarde christenscharen!
 Laat broederliefde en menschenmin
 Alom zich openbaren!
 Treedt ieder vriendlijk voor 't gelaat,
 In wien een ernstig harte slaat;
 En laat geen vormen prijken,
 Maar geest en leven blijken.

Nooit zij, wat beter wezen kon,
 Als slecht ter zij geschoven.
 Al 't goede heeft een zelfde bron;
 Het komt van God hierboven.
 't Betrekkelijk goede is ook uit hem;
 Gebrekkig antwoord op de stem,
 Die 't innig hart doet trillen,
 En 't werken werkt als 't willen.

Het wordt door allen niet beseft,
 Maar GODS geest werkt aan allen.
 Waar iets tot Hooger zich verheft,
 Daar is hij ingevallen.
 Daar heeft hij zich (nog ongekend,
 Maar kennende) tot dat gewend
 Wat, in het hart der blinden,
 Door tasten, dringt tot vinden.

God brengt zijn schapen bij elkaar,
Op velerlei manieren;
Niet elk wordt straks den staf gewaar,
Die aanvangt hem te stieren.
Eerst waar het nadert tot de stal,
Die ze al te zaam bevatten zal,
Zal elk, op eigen wijzen,
Den Goeden Herder prijzen.

Gij die hem kent, misken hem niet
In zijn geduldig werken!
Hij voert zijn godlijk algebied
Niet enkel in uw kerken.
Vermoed ook buiten 't heiligdom
Zijn wijze hand; zij werkt alom
Aan 't rijk van liefde en vrede.
Gij, werk eerbiedig mede!

1884.

Ontleende Gedachten.

I.

Alternatief.

Gij kunt al 't *goed* niet doen, dat ge in uw eedle droomen
U voorgespiegeld hadt en als uw plicht beseft;
Des moedloos, geeft gij 't op. Moet dan, wat u betreft,
Al 't *kwaad*, dat komen kan, maar komen?

II.

Aan een Materialist.

Hoe hooger ik uw gaven eer,
Te dieper moet ik mij bedroeven,
Zoo groot een geest te hooren snoeven
Dat hij een lichaam is, niets meer.

III.
Jeunesse Dorée.

Verachtelijke zwerm van knapen, los van zeden,
 Verkwisters van uw jeugd, haar kracht, haar geest, haar gloed,
 Die 't leven wegsnijt voor doemwaarde nietigheden,
 Geeft mij uw twintig jaar, zoo gij er niets meê doet!

IV.
Verdraagzaamst.

Wie moet verdraagzaamst zijn? Wie is het duurst verplicht?
 Die 't klaarziend oog bezit, bij 't ruimste vergezicht.

V.
Verleiding.

Heeft *u* de duivel, vriend! of hebt gij *hem* verleid,
 Zijn list uitlokkende door goê gelegenheid?

VI.
‘Ten eerste zuiver!’

Hoe neemt gij 't? Rein van hart, of zuiver in de leer?
 Veel is de waarheid waard; maar waar te zijn nog meer.

VII.

Ontziet elkaar.

Ontziet elkaar, gij strijdende partijen!
Bewijst elkander schuldige eer!
De waarheid zal er niets bij lijn,
En gij betracht een deugd te meer.

1884.

**Naar Ariosto.
Uit den
Orlando Furioso.
1882. 1883.**

‘Messer Ludovico, waar ter wereld haalt ge al die zotternijen van daan? (*dove mai avete pigliato tante coglionerie?*)’ zou de kardinaal d'Este gezegd hebben, toen hij zijn oogen over de hem aangeboden zangen van Ariosto's groot dichtwerk had laten gaan, hetwelk Voltaire heeft doen zeggen dat de kardinaal er had behooren bij te voegen: ‘en van waar ter wereld ook zooveel goddelijks (*tante cose divine!*)’ Maar de dichter heeft op Voltaire niet behoeven te wachten om zich van het eenzijdig oordeel van zijn Mecenas gewroken te zien. Dit heeft, terstond na de openlijke uitgave, de algemeene toejuiching, de bewondering der voortreffelijken, de dankbaarheid van een volk, welks lievelingsdichter hij blijven zoude, gedaan. Paus, Priester, Vorst en Vorstin, geleerd en ongeleerd, aanzienlijk en gering, alles las eerlang den Orlando Furioso; de lof van Ariosto was in aller mond, drong overal door; en zelfs de struikroover in de Apennijnen, op het punt de hand aan hem te slaan om zijn beurs te nemen, trok ze terug op het vernemen van zijn naam. Alle volgende eeuwen hebben, in alle beschaafde landen, de geestdrift van den tijdgenoot gerechtvaardigd en het zegel gedrukt op de populariteit van een dichter, die terstond getoond had het geheim er van meester te zijn. Het tijdperk, waarin Ariosto leefde en dichtte, was het tijdperk der herleving van het classicisme, de eeuw der *renaissance*. Twintig jaar vóór zijn geboorte was Constantinopel voor het Turksche kromzwaard bezweken, en hadden wie er in Griekenland van geleerden overig waren, met de schatten van grieksche letterkunde, die zij nog bezaten, de wijk genomen naar Italië. Daar werd in nieuw gestichte leerscholen de stoel van Plato weder opgericht, en al wat geleerdheid, kunde, smaak bezat, of geacht wilde worden te bezitten, hellenist. Een nieuwe geest was bij alle fraaie geesten ontwaakt, en liefde voor de *oude* letteren scheen slechts liefde voor de letteren te mogen heeten. In zulk een tijdsgewricht is de groote opgang, in alle kringen, van een werk als de *Orlando Furioso* te treffender en een te schitterender bewijs voor de overmacht van het genie van zijn dichter; want schoon het overal de blijken draagt, dat ook die dichter gedeeld heeft in de voordeelen, die deze zijn tijd voor zijne vorming aanbood, en zelfs in menig opzicht aan een Homerus denken doet, oorspronkelijk en zelfstandig grondt het zich op en sluit het zich aan bij den *Ridderroman der Middeleeuwen*, put uit de avontuurlijke kroniek, toegeschreven aan Turpyn, aartsbisschop van Rheims, fabelachtigen tijdgenoot van Charlemagne, en is een doorgaande verloochening van alle classieke eenheid, orde, en vormen. Het wil de voortzetting wezen van het werk van een anderen dichter, een leeftijd vroeger, den *Orlando innamorato* van Boiardo, dien het in de schaduw stelt.

Het is moeielijk de dichtsoort aan te wijzen, waartoe de *Orlando Furioso* behoort¹⁾. Ook is het niet noodig. Hij is er des te meer de *Orlando Furioso* om. Die den Don Juan van Lord Byron kent, heeft er een denkbeeld van. Het is zoo gij wilt een *heldendicht*; maar een heldendicht, waarvan men den held telkenmale, en soms voor zeer lang, uit het oog verliest; een heldendicht zonder middelpunt; zonder plan; van gang ongeregeld; van toon ongelijk. Een gemengd heldendicht; tegelijk heroïsch en komisch; waarin het noch aan het wonderbare, noch aan het alledaagsche ontbreekt; waarin ernst en jok elkander verbeurten; de satyre een groote rol speelt; het tooneel ieder oogenblik verandert; en de personen, de gebeurtenissen, de voorvallen, de wonderen, de avonturen elkander verdringen, om als ‘een labyrinth van poëzie te vormen, waarvan nochtans de dichter al de uitgangen kent en al de draden in handen heeft’.

De held van dit heldendicht is, volgens den titel *Roland*, de eerste en grootste der paladijnen van Keizer Karel den Groote; de zoon van diens zuster Bertha, onkwetsbaar als Achilles, en zijn rechterhand in den krijgstoet tegen de Saracenen, die het heilig geloof en zijn machtig rijk bedreigen. Maar deze Roland ziet zich door den Keizer de door hem geliefde Angelica, eene Saraceensche prinses, waar ook Reinoud, de eerste na hem, aanspraak op maakt, geweigerd en, óók als een andere Achilles, wil hij niet meer strijden. Door zijn ontbreken verliest het christenleger den slag en Angelica ontsnapt in de verwarring. Hierom verwijdert zich Roland van het christenleger en wordt een dolend ridder, om tot elken prijs zijne beminde te zoeken. Edoch met geen mindere belangstelling dan de zijne, wordt, gelijk behalve die nog menige andere, de liefdesgeschiedenis van Rutger en Radamante behandeld, die tot die van Roland in geen verband staat, dan door de vernuftige aaneenschakeling van den dichter en door eene kunst, die hier voor de ontbrekende eenheid in de plaats treedt en, alomtegenwoordig, de inslag is van het weefsel, waarvan Orlando's avonturen de schering zijn. Die Orlando heet *Orlando Furioso*, de *Razende Roland*; maar het is, in dit dichtwerk van 46 zangen, eerst in den 23sten, dat zijne razernij plotseling uitbreekt, als hij in het afgelegen oord, waar zijne omdolingen hem brachten, onverwacht, uit de in een boomstam gegrifte, dooreen geslingerde namen, de ontrouw zijner geliefde en hare betrekking tot den moor Medora leest, en straks door het verhaal der landlieden van dat oord ten volle daarin bevestigd vindt. Hierin is niets onnatuurlijks, en

1) Nous n'avons garde de décider quel est le nom qui doit être donné au poëme de l'Orlando; le manque d'unité d'action met en droit les critiques de lui disputer le titre de poëme epique, quoique le tissu de l'ouvrage soit lié par des rapprochements ingénieux, et bien faciles à saisir. Eh! qu'importe, après tout, que ce poëme s'éloigne des lois rigides de l'épopée? il n'est que plus original. Il oblige le lecteur qui lui refusera le nom d'épique, à s'efforcer d'en inventer un autre pour le caractériser; mais ce nouveau nom, malheureusement, ne pourra jamais s'appliquer à quelque autre ouvrage qui réunisse tout ce que nous aimons et admirons dans celui-ci.

Le Comte de Tressan,
Abrégé de la vie d'Arioste.

geheel overeenkomstig de natuur wordt het met ontzettende trekken geschilderd; maar geheel bovennatuurlijk, en min of meer vermakelijk, is weder de wijze, waarop het onder zoo aangrijpende omstandigheden verloren verstand tot den razenden woesteling zal worden teruggebracht, in een dichtwerk, waarin niet alleen het onwaarschijnlijke met het waarschijnlijke beurt houdt, maar dat ook geen zwaarigheid maakt zich op het grenzenloos gebied van het onmogelijke te begeven; waarin tovenaars en feeën geen kleinere rol spelen dan helden en gelieven; dat ons dikwijls aan Ilias en Odyssea, maar even dikwijls aan de Metamorphosen van Ovidius en aan de Arabische Duizend en een Nacht denken doet, en waarvan de dichter, wiens verbeeldingskracht onuitputtelijk is, niet tevreden, ons beurtelings in alle landen van Europa, en daaronder ook in ons nederig Friesland en Zeeland, te hebben rondgevoerd, de hemellichten te baat neemt, en een der gewichtigste gebeurtenissen van zijn epos laat plaats vinden op de maan. Terecht heeft men gezegd: ‘Geen ander heeft met grooter behendigheid het bevallige en het ontzettende, het verhevene en het gemeenzame doorengemengd; geen ander een zoo groot getal en zoo groote verscheidenheid van personen te gelijkertijd, die alle tot een zelfde doel medewerken, opgevoerd. Geen ander is meer dichter geweest in zijn stijl, rijker in zijn beschrijvingen, getrouwer in het schilderen van karakters en zeden; geen, bij wien meer waarheid, meer bezieling, meer leven gevonden wordt.’¹⁾ Al wat hij u voor den geest voert, heeft een frischheid, een kleur, een gloed, die u bekoort en betoovert; en niets overtreft de welluidendheid van Ariosto's verzen, in Italië's taal.

Met deze te wedijveren is eene wanhopige zaak; maar de drang om ook hen die geen Italiaansch lezen eenigszins met den inhoud en de schoonheden van dit dichtwerk bekend te maken was natuurlijk. Het heeft dan ook in Frankrijk, in Engeland, in Duitschland aan geene vertalingen, hetzij in proza, hetzij in verzen, ontbroken. Wat Nederland betreft: van Dante's meesterwerk bezitten wij meer dan eene, van Tasso's heldendicht een zoo voortreffelijke vertaling, dat zij alleen genoegzaam zoude zijn om mijnen vriend Ten Kate een hoogen rang onder de dichters aan te wijzen; maar van eene vertolking, ook maar voor een gedeelte, van den Orlando Furioso is mij onder ons niets bekend. Mijne vermetelheid heeft zich tot het wagen van enkele proeven laten verleiden.

1) GINGUENÉ.

Aartsengel
Michaels Boodschap.
Orlando Furioso.
Canto XIV. St. 75-97.

Op het bericht dat Reinoud met een hulpleger uit Engeland op de Fransche kust geland is, verzamelt de aanvoerder der Saracenen al zijn macht om die tegen Parijs te doen aanrukken. Op het vernemen hiervan beveelt Charlemagne, dat in alle kloosters en kerken dringende gebeden tot den Allerhoogsten worden opgezonden om den aanval te verijdelen en het dreigend onheil van de Christenheid af te wenden. De vrome Keizer zelf roept met ootmoed, boetvaardigheid, en betamende geloften den bijstand des hemels in. Zijn vurig gebed bleef niet onverhoord. Zijn beschermengel voerde het voor den troon des Verlossers; en alle engelen ondersteunden het.

Michaels Boodschap.

En de ongelijkbre Goedheid, wie te smeeken
 't Geloof zich nimmer vruchtloos onderwond,
 Zag met ontferming neêr en gaf een teeken
 Aan Michael. 'Vlieg henen!' sprak haar mond;
 'Een Christenleger heeft het zeil gestreken
 Ter kust van Picardye; voer terstond
 Het voor de muren van Parijs, maar zonder
 Dat 's vijands kamp iets merke van het wonder.

Ga eerst de STILTE vinden, met bevel
 Om tot dit werk aan uwe zij te kleven;
 Zij kent de middlen en de kunsten wel,
 Die aan een zaak een goeden uitslag geven.
 Ga dan naar 't oord, alwaar de TWEEDRACHT, fel
 En woest van aard, haar zetel heeft verheven.
 Zij volge u, toorts en tonder in de hand,
 En brenge in 't kamp der Moren moord en brand.

Zij strooie er, tusschen grooten en geduchten
 Door moed en kracht, haar twistvuur, en kwaad zaad,
 Dat welig opsla met vergifte vruchten,
 Zoo dat de een d' ander aanvalt, kwetst, verslaat,
 En andren veel 't verwarde kamp ontvluchten,
 Waardoor 't groot heir zijn Koning luttel baat.'
 God sprak. De Aartsengel, voor zijn troon verschenen,
 Gaf niet een woord ten antwoord; maar vloog henen.

De wolken deinsden. Klaar werd 's hemels trans
 Alom waar de Engel heendreef op zijn schachten.
 Een gouden gloor omzweefde hem, in glans
 Den bliksemstraal gelijk bij donkre nachten.
 'Waar', dacht de hemelbode, 'is nu de kans
 Mij 't schoonst? Waar kan ik eerst en best verwachten
 Dat ik die vijandin der spraakzaamheid
 Ontmoet, tot wie mijn eerste boodschap leidt?'

Hij overdacht haar wijzen, wegen, werken,
 Doorliep met zijn gepeinzen menig oord,
 Met dit besluit ten laatste: 'Kloosters, kerken,
 Ziedaar waar zij wel 't zekerst thuisbehoort.
 Het vroom verblijf, waar zich de paters sterken
 In 't hemelsche; waar niets van de aard hen stoort
 Waar dorme, refter, boet-, ja alle cellen,
 Elk op hun deur, 't woord STILTE zagen stellen.'¹⁾

Dit denkbeeld gaf d' Aartsengel nieuwen lust,
 En nieuwe snelheid aan zijn gulden pennen.
 't Vooruitzicht van slechts liefde, vrede en rust
 Deed hem het zwerk met vlugger vaart doorrennen.
 Maar 't licht dier hoop werd deerlijk uitgebluscht,
 Zoodra hij plaats en toestand leerde kennen.
 Hier was geen STILTE; al lang ontweek zij 't Stift;
 Of, was ze er nog, het was alléén in schrift.

Ach, vruchtloos met een schoon tooneel van vrede
 Van liefde, vroomheid, ootmoed zich geleid!
 Zij waren er geweest, maar lang geleden.
 Nu was er vraatzucht, hebzucht, toornigheid,
 Nijd, luiheid, wreedheid, trots, ontuchtigheden!
 De Aartsengel stond verbaasd van 't onderscheid.
 Zijn oog doorliep de onoogelijke bende...
 - Was dit de TWEEDRACHT niet, die hij herkende?

1) Anders:

Waar m' overal 't bevel om stil te zwijgen,
 Op muur en deur gegrift, te zien kan krijgen.

Hoe zij, die hij, naar 't goddelijk bevel,
 Zou zoeken, als de STILTE was gevonden,
 Die hij gedacht had op den weg der Hel
 Te ontmoeten bij verdoemden en gebonden':
 Die vond hij, waar - afschuwlijk guichelspel! -
 Gebed en offer werden opgezonden!
 Was 't mogelijk? Hij vermoedde een verren tocht:
 En *zoo* nabij, en *hier* was, die hij zocht!

Hij kende haar aan 't kleed van honderd kleuren,
 Uit ongelijke banen saamgehaakt,
 Dat hier haar dekt, daar naakt laat door zijn scheuren,
 Die iedere beweging grooter maakt.
 Haar, 't onderling oneensche, haren sleuren,
 Rood, wit, zwart, grijs, hier uit elkaar geraakt,
 Dáár in een vlecht, ginds in een lus gevangen,
 Haar over borst, en rug, en maagre wangen.

Ook torste ze, onder de armen, en in 't kleed,
 Een zware vracht van wetten, decretalen,
 Volmachten en adviezen, heel een vleet
 Dagvaardingen, verhooren, en verbalen,
 Als niet alleen zij die men 'kleintjes' heet,
 Maar *steden* met den ondergang betalen;
 En vóór en achter haar en rond en om,
 Een procureurs- en advocatendrom.

De Aartsengel wenkte en deed zijn last haar hooren:
 'Zij moest in 't kamp der Moren zulk een twist,
 Als op vernieling uitliep, doen ontgloren;
 Sterk tegen sterk moest worden aangehitst.
 Maar zeg me eerst waar de STILTE is op te sporen?'
 Sprak Michael, verzekerd dat zij 't wist,
 Die 't allen tijde in alle wereldstreken,
 Nu hier dan daar, een brand had aan te steken.

Maar 't antwoord was: 'Ik weet zoo waar niet, of
Ik haar wel ooit ontmoette in stad of velde;
Wel heb 'k haar naam vernomen en een lof,
Die overal haar schranderheid vermeldde.
'k Denk echter wel dat iemand van mijn hof,
Die menigmaal haar op haar weg verzelde,
U goed bericht zal kunnen geven. - Zie',
Zoo sprak ze en wees BEDROG aan: 'het is Die'.

Een steelsche tred; zeer zachte wezenstrekken;
Een neergeslagen oog; een spraak zoo zoet
En zedig, dat zij 't denkbeeld op moest wekken
Van d' Engel Gabriel bij 't 'Wees gegroet';
Het oovrig moest een lang, wijd kleed bedekken:
Mismaaktheid van den hals af tot den voet.
Nog iets verborg 't en mocht daar nooit ontbreken:
Uw dolk, BEDROG! met zwart venijn bestreken!

Haar vroeg dan nu de Aartsengel, werwaarts hij,
Om STILTE te betrappen, heen moest zweven.
'Zij woonde vroeger bij de DEUGDEN; zij' -
Was 't antwoord - 'zij beminde 't kloosterleven,
Toen 't nieuw en schoon was, en bezocht de abdij,
Casino's kruin en Karmels hooge dreven;
Ook had zij eertijds scholen; maar dat was
Slechts in de dagen van Pythagoras.

Sinds Filosoof en Heilig haar ontbraken,
Die lang haar hielden op de rechte paân,
Zag men haar meer en meer de DEUGD verzaken;
Weldra tot schelmerijen overslaan;
's Nachts met verliefden op den tril geraken;
En straks met dieven op den strooptocht gaan;
Veel heeft zij met VERRAAD zich opgehouden,
En ook met MOORD mocht haar mijn oog aanschouwen.

Met valsche munters en hun loos bedrijf
 Houdt zij zich vaak in duistren hoek verscholen;
 Maar wisselt ook zoo dikwijls van verblijf,
 Dat die haar wenscht te vinden, lang kan dolen.
 Toch is er kans, dat gij haar valt op 't lijf,
 Zoo gij te middernacht de diepe holen,
 De donkre grot des SLAAPS kunt binnentreên:
 Daar neemt zij rust; begeef u derwaarts heen!

Ofschoon BEDROG meest liegt: in 't geen zij zeide
 Was deze maal toch zoo veel schijn van waar,
 Dat de Engel haar geloofde. Hij verbeidde
 Geen oogwenk meer; maar spoedde zich van daar.
 Hij regelde zijn vlucht en overleide
 Zijn weg, en nam zijn tijd terdege waar,
 Om in 't verblijf des SLAAPS, dat hij wel kende,
 Haar dien hij zocht te vinden in het ende.

Arabië! daar ligt een eng, diep dal,
 Ver van uw steden, dorpen, en woestijnen;
 In schaduw van twee bergen, heel en al
 Bedekt met breede beuken, grijze pijnen;
 Waar steeds de zon vergeefs in pogen zal
 Zijn vollen gloed van stralen te doen schijnen;
 Dáár, dichtbegroeid en tusschen bonk en stronk,
 Loopt een smal pad uit op een bergspelonk.

Dáár, achter 't zwaar geboomte, ontsluit een wijde,
 Zeer diepe grot zich in den harden steen.
 't Gezellig eiloof, groen ten allen tijde,
 Rankt wild en dicht zich om den ingang heen.
 Hier woont de logge SLAAP. Aan de eene zijde,
 Zit LEDIGHEID met haar gemeste leên
 Plat op den grond; en LUIHEID strekt de beenen
 Aan de andere uit, die haar geen dienst meer leenen.

VERGETELHEID houdt bij de deur de wacht;
 Kent noch herkent wie ooit haar koom te voren;
 Laat niemand in, geeft op geen boodschap acht,
 En heeft naar 't schijnt zelf tong en spraak verloren.

De STILTE doet de ronde, en schuifelt zacht
 Op fulpen zool, den mantel over de ooren;
 En wien ze ook zou zien naderen: zij gaf
 Een teeken met de hand en wees hem af.

Maar Michael trad toe en, fluistrend, zeide:
 't Is Godes wil, dat Reinouds legermacht
 Oprukke naar Parijs, in uw geleide,
 Opdat den Keizer hulp zij toegebracht;
 Maar zóó, dat niet zich 't kleinst geluid verspreide,
 De Saraceen niets hoor, waar 't nog zoo zacht,
 En, eer 't GERUCHT in zijn trompet kan stooten,
 Hij zich van alle kant vinde ingesloten.'

De STILTE gaf geen antwoord, maar zij boog
 Eerbiedig 't hoofd en, straks reisvaardig, stelde
 Zich achter hem die haar gebood, en vloog
 Met hem naar Picardye en 't heir te velde.
 Daar zorgde de Engel dat de strijdlust hoog
 Opvlamde in alle rangen. Alles snelde
 Te wapen; naar Parijs; in éénen dag;
 En niet een man, die daar iets vreemds in zag.

De STILTE ging, dan achter en dan voren,
 Om 't leger heen; op zijn geledren zonk
 Een dikke mist, waardoor geen zon kon boren,
 Schoon verderop de dag op 't helderst blonk.
 Die nevel was zoo dik, dat tromp noch horen
 Naar buiten hoorbaar werd, hoe schel hij klonk.
 Toen toog zij naar de heidenen, en diende
 Ze een 'k weet niet wat toe, dat elk doof maakte en stikziende.

Astolfo's Maanbezoek.

Orlando Furioso.

Canto XXXIV. St. 48-92. Canto XXXV. St. 10-30.

Astolfo, woest, maar dapper Engelsch prins, die zich mede met Karel den Grooten tegen de Saracenen verbonden heeft, is onder de helden van diens gevolg, in dit dichtwerk, wel een dergenen, wier lotgevallen het verscheidenst en het ongehoordst zijn. Hij is al eens op den rug van een walvisch door de zee naar het eiland eener toovergodin gevoerd, waar hem lief en leed wedervaren, waar hij ten slotte door deze in een mirteboom veranderd is; maar door eene andere in zijn vorige gedaante hersteld, en met een boek begiftigd, waardoor hij in de toekomst kan lezen, en met een hoorn, waarop hij slechts heeft te blazen om mensch en dier van schrik te doen verstijven en weerloos te maken. Nu vinden wij hem in den zadel op een hippogryf, wonderwezen, half paard, half griffioen, dat hem bevorens aan de poort der hel gebracht heeft, maar hem nu door de lucht zal voeren tot een tocht, waarvan de volgende verzen de geschiedenis en het doel doen kennen.

Astolfo's Maanbezoek.

Weer nam hem 't wiekpaard op en, in de lucht gerezen,
 Ging 't naar den top des bergs, die, als Astolfo dacht,
 Niet verre van den zoom der maansfeer af kon wezen.
 't Verlangen om te zien had in hem zulk een kracht,
 Zoo perste hem de drang ten hemel, dat voor dezen
 Onze aard beneden hem werd voor geen ding geacht.
 En hooger ging het steeds, steeds hooger, tot ten laatste
 't Gediensig vleugelpaard hem op den bergtop plaatste.

Saffieren, perlen, goudstof, diamant,
 Topazen, chrysolieten en robijnen
 Moest in 't verruklijkst oord, aan iedren kant,
 Het blij gebloemte in 's Ridders oogen schijnen;
 Het glanzig groen van gras en kruid en plant,
 Deed puiksmaragden in het niet verdwijnen;
 Niet minder schoon was 't loof van boomen, rijk
 Aan bloemen en aan vruchten tegelijk.

Daar kwinkten vogeltjes van alle veeren,
 Blauw, geel, groen, rood, maar allen even schoon;
 Daar blonken luide beekjes, stille meren,
 Klaar als kristal, aan stormen ongewoon.
 Zóó zacht een koeltje, als bloem noch blad kon deren,
 Hield daar altijd een zelfde maat en toon;
 Daar 't in de lucht juist zoo veel trilling baarde,
 Dat van den dag de hitte u niet bezwaarde;

Maar wat er geurigst leefde in bloem en blad
 En glanzig ooft, zich wiegende op zijn stelen,
 Dat mengde 't zaam en droeg het rond, opdat
 Het ziel en zin op 't aangenaamst zou streelen.
 Een prachtbouw, die van verre 't aanzien had
 Als mocht hem louter vuur en vlam omspelen,
 Stond daar, en praalde en straalde met een gloed,
 Als sterflijk oog nooit had op aarde ontmoet.

Astolfo liet zijn klepper langzaam treden
 Naar 't hoog paleis, zoo grootsch als zonderling,
 En rechts en links op al de heerlijkheden,
 Die hem omringden, 't oog gaan. Hoe gering,
 Hoe leelijk werd hem de aard, die wij betreden
 En die van 's hemels vloek het merk ontving,
 Geleken bij dit lustoord, waar geen dampen
 't Volkomen schoon vermindren of bekampen.

Verpletterd door bewondring, houdt hij stand
 Bij 't naadren van dit puik der praalgebouwen.
 Doorzichtig als karbonkel gloeit zijn wand;
 Uit ééne steen is heel 't kasteel gehouwen.
 Waar mocht ooit menschenoog, in stad of land,
 Een wonderwerk aan dit gelijk beschouwen?
 Zwicht hof van Dedalus! vergeet uw faam,
 Gij 's werelds Zeven Wondren al te zaam!

In 't voorportaal dier woning zoo verheven,
 Ontwaart Astolf een grijs die tot hem treedt.
 Zijn mantel is uit purperstof geweven,
 En wit als melk 't fijnlinnen onderkleed.
 Sneeuw wit was 't haar op d' achtbren schedel; even
 Sneeuw wit de baard, die op zijn boezem gleed.
 Hem docht - zoo heerlijk was 't gelaat van dezen -
 Het moest een Zalige uit den hemel wezen.

Eerbiedig steeg hij af. Met blij gelaat
 En minzaam oog, breekt nu de Grijsze 't zwijgen:
 'Baron! 't Was niet dan naar des Hemels raad,
 Dat gij tot dit aardsch Eden op mocht stijgen;
 Gij weet niet om wat reden, noch verstaat
 Wat vrucht gij van dien uitstap zult verkrijgen;
 Doch, zeker, uit lichte oorzaak is het niet,
 Dat gij uw noordlijk halfgrond dus verliet!

Het geldt den Grooten Karel; 't geldt gevaren
 Van 't Heiligste Geloof. Om onderricht
 En raad tot dezer redding op te garen
 Is 't dat uw weg naar herwaarts werd gericht.
 Doch wacht u wel, dit voorrecht te verklaren
 Uit eigen deugd: gij zijt het God verplicht.
 Noch wonderhoorn, noch vleugelpaard zou baten,
 Had God de Heer uw reis niet toegelaten.

Straks spreken wij wat rustiger te zaam
 Van 't geen waarmee zijn raadslag u belastte.
 Verkwik u eerst en schep een weinig aâm
 Van de ongewone reis, de lange vaste.'
 Aldus de Grijs. Maar als daarop zijn naam,
 Hem meegedeeld, den jongen held verraste:
 Wie schetst, hoe snel hem 't bloed door de aadren dreef
 De naam diens mans die 't Evangelie schreef?

Johannes was 't; geliefdste, meest vertrouwde
 Des Heeren. Had de broederkring verstaan
 Dat hij alleen den dood niet smaken zoude:
 't Was uit des Heilands mond niet uitgegaan,
 Als hij tot Petrus had gezegd: 'Zoo 'k woude
 Dat hij bleef tot ik kwam, wat ging 't u aan?'
 Maar had hij niet gezegd: 'hij zal niet sneven':
 Dat hij 't *bedoeld* had, bleek hier door zijn leven.

Hier was hij opgenomen; hier ontmoet
 Door Henoch, in des werlds vroegste dagen
 Door God aan de aarde onttogen; hier begroet
 Door die voor Isrel 'ruitren was en wagen'¹⁾,
 Alle ergernis te boven; hier vergoedt
 Een eeuwge lent' hem al des werlds plagen,
 Tot jongst bazuingeschal aan volk bij volk
 Verkondt: 'De Heer komt weder, op zijn wolk'.

Het drietal heijge mannen wees goedmoedig
 Een ruim verblijf den aardschen ridder aan.
 Zijn ros werd, in een ander, overvloedig
 Onthaald op korlen van het edelst graan.
 Hemzelve werd ooft geboden, dat zoo spoedig
 Hij 't proefde, 't denkbeeld door zijn ziel deed gaan:
 Als zulke, o Kennisboom! uw vruchten waren,
 Laat de overtreding Adams zich verklaren.

Als nu de Held aan de eischen der natuur
 Voldaan had en, nadat hem 't maal verkwikt had,
 De rust van zijn vermoeiend avontuur
 Op 't dons gesmaakt, dat hem goê zorg beschikt had,
 En oprees in het hartverkwikkend uur,
 Als reeds Aurore op de aarde neergeblijkt had,
 Zag hij terstond zijn achtbren gastheer weer,
 Dien Jonger, die het liefst was aan den Heer.

Hij heeft hem vriendlijk bij de hand genomen,
 En veel gesproken; maar ik meld niet wat.
 In 't eind: 'Mijn Zoon, uit Frankrijk hier gekomen,
 Weet ge echter niet, wat daar heeft plaats gehad.
 Verneem 't! Uw Roland heeft den weg der vromen
 Verlaten, en zijn heldenziel beklad;
 Zwaar straft de hand des Heeren den verblinde;
 Het zwaarst altijd, dien hij het meest beminde.

1) 2 Kon. II. 12.

Uw Roland; hij, bij wiens geboorte God
 Den grootsten moed met groote kracht vereende;
 Wien hij, verheven boven 't menschlijk lot,
 't Onkwetsbaar zijn door zwaard of speer verleende;
 Vermits, gelijk hij eens een Simson tot
 Verweerder van zijn Isrel spierde en zeende,
 Hij dezen tot Beschermmer had gewijd
 Van 't heilige Geloof dat hij belijdt;

Uw Roland heeft zoo groote gunstbewijzen
 Maar al te slecht vergolden aan zijn Heer.
 De heilge zaak, die eens zijn borst deed rijzen,
 Ontging zijn hart, vergat hij al te zeer.
 Voor een' - wien doet zoo diep een val niet ijzen? -
 'Voor een heidin verzaakt hij deugd en eer!
 'Voor haar geblaakt door wulpsche en wreede tochten,
 'Heeft hij herhaald zijn eigen bloed bevochten¹⁾.

'Dies heeft hem God van zijn verstand beroofd,
 'Zoodat hij naakt heromzwerft door de velden,
 'Zoo zeer in 't brein verduisterd en verdoofd,
 'Dat hij niet een van die zich voor hem stelden
 'Herkent, noch zelf zichzelf te zijn gelooft;
 'Als zeven jaar, naar ons de Schriften melden,
 'Het lot diens trotschen Konings is geweest,
 'Die gras at in de weiden als een beest.

'Zoo zwart als die van deze' is in Gods oogen
 'De zonde niet van uwen christenheld;
 'Dies wordt zijn straf in korter tijd voltogen.
 'Drie maanden heeft de Hemel haar gesteld.
 'Wat tot uw reis de Heiland heeft bewogen:
 'Het uur is dáár, dat u mijn mond het meld'.
 'Zij thans (Hij wil 't) door u van mij vernomen,
 'Hoe Roland weer tot zijn verstand zal komen.

1) Nl. Reinoud, met wien hij tweemaal om Angelica gestreden had. Zie Orlando Inamorato.

't Is waar, tot nieuwen tocht moet ge aan mijn zij,
 'Verlatende deze aarde, u thans bereiden.
 'Naar 't schoone hemellicht, ons 't meest nabij
 'Van al wat om ons zweeft, zal 'k u geleiden.
 'Wat Roland afhelpt van zijn razernij
 'Is enkel dáár te zoeken door ons beiden.
 'Zoo ras dat licht ons boven 't hoofd zal staan,
 'Gaat onze reis, nog heden avond, aan.

Zoo sprak de Heilige; en de dag vlood henen
 In 't onderhoud der wijsheid, diep en breed.
 Maar, als de zon was in de zee verdwenen,
 De maan haar blanke hoornen glinstren deed,
 Is voor des Ridders oog een kar verschenen,
 Tot reizen door het luchtruim toegeraad.
 De wagen was 't, waarin, voor sterflijke oogen.
 Elia steeg en opvoer naar den hoogen.

Vier hengsten, als een vuurvlam rood van gloed,
 Zijn door d' Apostel in 't gareel geslagen.
 Hij plaatst Astolfo naast zich, grijpt vol moed
 De leidsels op, en stuurt den wonderwagen
 De lucht door, die de raadren gonzen doet.
 Straks worden zij den vuurkring doorgedragen;
 Maar de eeuwge gloed dringt tot hun vel niet door;
 De wonderdoende Apostel zorgde er voor.

De sfeer des vuurs ligt onder hen. Nu trekken
 Ze op 't maanveld aan. 't Scheen hun voor 't grooter deel
 Een stalen schild gelijk, met roest noch vlekken;
 En in hun oog verschilt het niet zeer veel
 Van 't geen, in 't groot, onze aarde geeft te ontdekken
 In zee en land, vereend tot een geheel.
 Ver onder hen zien zij die aarde zweven,
 Van d' oceaan, haar gordel, strak omgeven.

Twee dingen wonderden Astolfo zeer.
 Hoe kon zich van nabij zoo groot vertoonen,
 Wat hem een kleinen schotel scheen, niets meer,
 Gezien van uit den bol dien wij bewonen?
 En, zag hij uit zijn koets op dezen neer:
 Het mocht ter nauwernood de moeite loonen,
 Zoo nietig scheen hij, die daar, zonder licht,
 Zich telkenmaal onttrok aan zijn gezicht.

En ginds! Gansch andre stroomen, meren, weien,
 Dan ooit het oog op aarde heeft aanschouwd,
 Gansch andre bergen, heuvelen, valleien,
 Met steden, burchten, huizen hooggebouwd,
 En wegen, die naar alle kant zich spreien;
 Ook menig uitgestrekt en donker woud,
 Waarin de schoone nimfen, alle dagen,
 Met opgeheven spriet de hinden jagen.

De Ridder mag niet stilstaan bij dit al.
 Niet dáártoe is hij herwaarts opgestegen.
 De Apostel voert hem in een zeer diep dal,
 Omringd van hooge bergen allerwegen.
 Dáár ziet hij wat hij nooit vergeten zal:
 Al wat door eigen schuld, door 't voor en tegen
 Van 't lot, of door 't geweld des tijds, op aard
 Verloren werd, was hier bijeengegaard.

'k Wil aanstonds niet aan staat of schatten denken,
 Die 't wentlend rad geeft en onneemt om 't zeerst;
 Van wat het lot te rooven noch te schenken
 Vermag, gewaag ik voor uw ooren eerst:
 Vermaardheen, die zich langzaam voelden krenken
 En straks vernielen door den geest die heerscht;
 Veel ijde wenschen; veel vergeefsche beden,
 Die 't zondig hart tot God zond van beneden.

Verliefde zuchten, klachten, jammerkreet;
 De tijd, vermorst aan opschik, spel, of droomen;
 Verzuimde tijd van 't volk dat nooit iets deed;
 Voornemens, vaak gekweekt, nooit nagekomen;
 En doellooze verlangens bij de vleet,
 Zijn wat hier meest de plaats heeft ingenomen.
 Zoek niets meer van dit alles hier beneên.
 't Ging maanwaarts; die 't wil weêrzien reize er heen!

De Paladijn zag alles met verbazen,
 En vroeg zijn achtbren gids nu dit dan dat.
 Daar merkt zijn oog een berg van vochte blazen,
 Luid rammelend, zoo vaak de wind ze vat.
 De kronen waren 't, dier gekroonde dwazen
 Der oudheid, die een later eeuw vergat;
 Assyriërs en Perzen, Grieken, Geten,
 Wier rijk verging, wier naam wij nauwlijks weten.

Daarnevens stond geheel een hoop ten toon
 Van ringen, zilvren, gouden, kostbren, schoonen;
 Al giften, die men gaf op hoop van loon,
 Aan vorsten en hebzuchtige patronen.
 Een slinger hing er, lang en ongewoon,
 Geknoopt uit vleitaalstrikken. Muzenzonen!
 Een hoop geborsten krekels was hier 't beeld
 Van zangen, op verkochte lier gespeeld.

Hier gouden ketens, perlen, halssieraden -
 Bedrogen min! uw ras hernomen tooi!
 Dáár arendsklauwen, slechts tot eigen schaden,
 Misbruikte macht! geslagen in uw prooi!
 Blaasbalg bij balg in 't ronde, stijf geladen
 Met vorstengunst; bedriegelijke fooi,
 Die zij voor ééns hun Ganymeden schenken,
 Om later nooit meer hunner te gedenken!

Van menig stad en menig burchtslot lag
 De puinhoop hier met de uitgestorte schatten;
 Vrucht van te zwak verbond, trouwloos verdrag,
 Of samenzwering die uiteen moest spatten.
 Serpente met een juffer-hoofd en lach,
 Waar dief en valsche munter moed op vatten;
 Gebroken flesschen veel, en groot van ziel;
 Loon voor den dienst bij hoven kaal en schriel.

Een menigte van weggeworpen spijzen
 Wekt 's Ridders vraag, wat die beduiden moet?
 'De weldaân zijn 't,' is 't antwoord van den Grijzen,
 'Die, na zijn dood, een vrek aan de armen doet.'
 Een hooge berg zag hij daarachter rijzen;
 Verlept gebloemt' droeg hij in overvloed;
 Eens was zijn geur zoo zoet, nu geen verpester.
 't Was Constantijns schenkaadje aan Paus Silvester.

Lijmstokken zag de Held in groot getal;
 Uw schoonheên, juffers! en haar zoet vermogen...
 Maar wie die 't al naar orde noemen zal,
 Wat hier zich voordeed aan Astolfo's oogen?
 Oneindig is, wat in ons tranendal
 Bloeit, maar welhaast betreurd wordt als vervlogen;
 De dwaasheid slechts, nooit weinig, nooit genoeg,
 Verlaat nooit de aard en wijkt niet uit haar voeg.

Astolfo zelf zocht naar verscheiden dingen
 En dagen, die ook hij verloren had,
 Die echter in den hoop zijn oog ontgingen,
 Tenzij dan, door den Gids, die naast hem trad.
 Toen kwam hij tot waar alle stervelingen
 Zich stout meê vleien, geen ooit God om bad:
 Verstand! - Hier lag 't, in massa's niet te ramen,
 Maar vast zoo veel als van al 't andre samen.

Het bleek een heldre vloeistof, fijn en rein,
 Schier even ras vervluchtigd als vergoten.
 Die quintessentie van het menschlijk brein
 Dient in een vat van rondsom dicht gesloten.
 Hier zag ze Astolf in kruiken groot en klein;
 Zeer klein soms; maar zijn oog ging naar de grooten.
 Een had een bef bevestigd aan den stop;
 'VERSTAND VAN ROLAND' stond er duidelijk op.

Zoo was aan iedre kruik de naam gebonden
 Van die zijn inhoud miste. Dat een deel
 Ook van het zijn' daaronder werd gevonden,
 Verwonderde onzen Ridder niet te veel.
 Maar dat van lieden, die 't niet missen konden
 Of mochten, die hij waande in 't vol en heel
 Bezit er van, hier 't tegendeel moest blijken,
 Daarvan stond onze Astolfo vreemd te kijken.

Dees had het in de liefde, die aan de eer,
 Gene in 't bejag voor 't vullen van zijn kisten
 Verspild; in 't likken van een grooten heer;
 In 't zot bedrijf der droomende alchimisten,
 Bouwwoede, schilderijdrift, en wat meer
 Een hartstocht worden kan, die 't bloed doet gisten.
 Van menigen geleerde, uit menig land,
 Van heel wat dichters ook, lag hier 't verstand.

Zijn leidsman, dien we als 's Heilands lieving loven,
 Reikte aan Astolf het zijne toe; hij kreeg
 De kruik die 't inhield; hield den neus er boven;
 Snoof op, en voelde hoe 't naar boven steeg!
 Turpijn zelf heeft geschreven te gelooven,
 Dat sinds dien dag de Ridder wel terdeeg
 Wat wijzer leefde, en wijzer waar gestorven,
 Had niet één dwaasheid alles weer bedorven.

Nu nam Astolf de groote, volle kan,
 Die al 't verstand van Roland in moest houen.
 Hij vond ze, in 't dragen, nog veel zwaarder dan
 Hij haar geschat had op het bloot aanschouwen.
 't Doel was bereikt'. Zoo dacht hij. Maar St. Jan
 Vergunde hem uit deze lichtlandouwen
 Nog de afreis niet, maar leidde zijnen voet
 Naar een paleis op d' oever van een vloed.

Hier waren al de kamers volgeladen
 Met kluwens van wol, zijde, vlas, katoen.
 In de eerste trok een oudje tal van draden
 Uit dezen op haar hasp, zwart, wit, geel, groen.
 Zoo zien wij uit lauw water, waar ze in baden,
 De zijwormpoppen van haar dos ontdoen,
 Wanneer des zomers, naarstige boerinnen
 Zich zetten om de nieuwe zij te winnen.

Zoodra deze oude een streng gereed had, was
 Een tweede daar en reikte ze aan een derde;
 Die 't werk bezag, 't fijne uit het grove las,
 De kleuren schifte, en 't lichte aan 't donkre ontwarde.
 'Wat doen zij toch?' riep onze Astolfo ras
 d' Apostel toe, die niet met 't antwoord marde:
 'Dit drietal zijn de Parcen, en het weeft
 De levens, die gij stervelingen leeft.

Zoolang een weefsel duurt, duurt ook het leven
 Eens menschen, en geen oogenblik daarna.
 Natuur en Dood, trouw op de wacht, slaan even
 Opmerkzaam, draad voor draad, 't voltooiën gâ.
 Wat uit de schoonste draden werd geweven
 Moet 's hemels zalen sieren, vroeg of spâ;
 Wat uit de grauwe en zwarte, wordt tot snoeren
 Om hen te binden die ter helle voeren.'

Een ijzren, zilvre', of gouden plaatje gaf
 Den naam van ieders levensweb te lezen.
 Wie plukte er hier het een na 't andere af?
 Een grijsaard, die een jongling scheen te wezen,
 Indien men acht sloeg op den snellen draf,
 Waarmeê hij aan kwam stuiven, om met dezen
 Zijn mantelslip te vullen, heen te gaan,
 En weer te keeren om een nieuwe vracht te laân.

Wie was die grijsaard, nog zoo rap van leden,
 Tot zulk een spoed geheel gemaakt naar 't scheen?
 Wie was hij? Werwaarts richtte hij zijn schreden?
 Waar bracht hij telkens wat hij roofde heen? -
 Zoo ras Astolfo hier de wonderheden
 Beschouwd zou hebben, en Sint Jan zijn schreên
 Naar buiten had gewend, op d' oeverzoomen
 Des breeden vloeds, zou hij er achter komen.

Het was een stroom, die drabbig, morsig, zwart,
 Met zand en slijk gemengd, zijn golven rolde.
 Daar kwam de Grijze, vlugger dan een hert
 En lichter dan een vogel aan, en holde
 Naar d'oever, en in 't woelend water werd
 De gansche vracht, die hem den mantel volde,
 Op eens geplonsd, als waar 't in arren moed.
 De Lethe was de naam van dezen vloed.

En weder ging de grijsaard, en kwam weder
 Terug met nieuwe vracht en d' ouden spoed,
 En liet op nieuw zijn mantelslippen neder,
 En schudde op nieuw den inhoud in den vloed.
 't Getal der namen die verzonken: veder
 Noch tong, die 't meldt, noch gissing die 't vermoedt!
 Van vele zou geen stervling 't ooit gelooven.
 Slechts enkele, een op duizend, dreven boven.

En langs en om den stroom: ziedaar een vlucht,
 Een dichte zwerm van raven, kraaien, gieren,
 En wat er meer van roofgespuis gerucht
 Met aaklig krassen maakt en twistig tieren.
 Zij schieten op den Grijs aan uit de lucht,
 Omweemlen hem met telkens dichter zwieren,
 Daar elk om 't gretigst neb en klauwen slaat
 Naar 't geen er uit zijn kleed te water gaat.

Maar wat zij meester werden, bleek hun krachten
 Te zwaar. Zij lieten 't vallen. Lethe's vloed
 Ving namen, mooglijk waard in elks gedachten
 Te leven, op en zwolg die in voor goed.
 Twee zwanen slechts, met zilverblanke schachten,
 Te midden van dat zwart en grauw gebroed,
 Verschenen, hielden vast wat zij bekwamen,
 En zwommen zingend weg met enkele namen.

O ja! Zij hadden die, met blijkbare vreugd,
 Aan 't lot ontrukkt, door d' Oude zoo kwaadaardig
 Hun toegedacht. Klapwiekende en verheugd,
 Zoo rein als schoon, zoo schoon als edelaardig,
 Doorkliefden zij den stroom, die eeuwen heugt,
 In zwemmen als in vliegen even vaardig;
 Zij zetten 't naar een heuvel, op wiens kruin
 Een tempel stond van marmer of arduin.

't Was aan de Onsterfelijkheid, dat tempelzalen
 En heuvel waren toegewijd. Straks kwam
 Een schoone nimf van daar naar d' oever dalen,
 Die uit der zwanen neb de namen nam,
 En ze in 't portaal van 't heiligdom deed pralen,
 Bij 't reine licht der zuivere outervlam,
 Door ze aan een rijzige eerzuil vast te klinken,
 Om even gaaf, al de eeuwen door, te blinken.

Wat gindsche Grijs, nooit des verdervens zat,
 Wiens lust was 't al te werpen in de baren;
 Wat deze nimf; wat deze tempel; wat
 Ginds roofgespuis en deze zwanen waren;
 't Misterie, dat dit alles in zich had -
 Kon zich Astolf op geene wijs verklaren.
 Dies bad hij van den Godsman 't noodig licht;
 En deze heeft aldus hem onderricht:

‘Weet,’ sprak hij, ‘dat geen blad zich *daar beneden*
 Verroeren kan, dat *hier* geen teeken geeft.
 Wat *dáár* van daag geschiedt, geschiedt *hier* heden,
 Met d' eigen zin, schoon 't andre vormen heeft.
 Die Oude, wit van baard, maar rap van leden,
 Wiens vaart niets kan belemren, niets weêrstreeft,
 Doet *hier omhoog* geheel dezelfde dingen,
 Die *ginds* de TIJD doet bij de stervelingen.

Als van den haspel *hier*, de bonte draân,
 Zoo wikkelt *ginds* zich af het menschlijk leven;
Ginds zou geen naam, geen naamplaat *hier* vergaan,
 Duurzaam bestaan aan beiden zijn verbleven,
 Had niet de grijsaard *hier* de plaat verdaan,
 De TIJD *ginds* zijn gedachtenis uitgewreven.
 De *een* werpt, gij zaagt het, in den donkren loed,
 Wat de *ander* voor altijd vergeten doet.

En zooals hier de gieren, met hun bekken,
 En raaf en kraai, met vruchteloos gepoog,
 Zich pijnigen om aan den stroom te onttrekken
 Die namen, die het schoonst zijn in hun oog:
 Zoo ijvren *ginds* om 't zelfde, domme gekken
 En valsche vleiers, laag geplaatst of hoog,
 Hofrekels, die om vorstengunsten draven,
 Hun liever dan aan kundigen en braven.

Wel toonen zij der hovelingen aard,
 Wijl zij zoo goed voor zwijn en ezel spelen,
 En van hun heer, als hij vertrok van de aard,
 Om wat hun beurs spekte en hun maag mocht streelen,
 Om Wijn en Trijn hun boven alles waard,
 Nog soms den naam voortbrengen uit hun kelen;
 Maar voor een enklen dag, en langer niet;
 Zoo als hier gier en kraai dien vallen liet.

Maar als de penningen, met blijde tonen,
 Door 't zwanenpaar ten tempel opgebracht,
 Ziet ge ook de waardigste der menschenzonen
 Door 't dichterlied ontrukkt aan d' eeuwgen nacht.
 Wijs is het hoofd, o Vorsten, in uw kronen!
 Indien ge eens Cesars voorbeeld wel betracht;
 U vrienden maakt uit Dichters en, door dezen,
 Geen Lethestroom hebt voor uw roem te vreezen.

Maar, als die zwanen, zijn de Dichters schaarsch,
 Althans de ware en waardige, niet velen;
 Hetzij de hemel hun bewonderaars
 Niet over een groot aantal wil verdeelen;
 Hetzij de vorstelijke gierigaards
 Het groot vernuft in armoê doen verkwelen,
 En dat de fraaie kunsten 't land ontvliên,
 Waar zij deugd beedlen, ondeugd kronen zien.

Ik acht dat God dien slechten en verkeerden
 't Verstand ontnam en de oogen heeft verblind,
 Zoodat zij zang en zangers van zich weerden,
 Waardoor het graf hen nu *geheel* verslindt;
 In plaats dat zij, die 't werk der Muzen eerden,
 Een leven kennen, dat den dood verwint.
 Heil, heil den Vorst, om wie de Muzen treuren!
 Zijn nagedachtenis blijft als nardus geuren.

Enéas was zoo vroom niet, Peleus zoon
 Zoo dapper niet, als allen hem nu loven;
 De moed en vroomheid van veel duizend doën
 Ging mogelijk den hunnen ver te boven;
 Maar schenkingen, grootmoedig, rijk en schoon,
 Van steden, staten, schatten, huizen, hoven,
 Huns nazaats aan de mannen van de kunst,
 Verzekerden hun hunne en onze gunst.

Augustus was zoo groot, zoo edelaardig
 Niet, als het klinkt uit Maro's loftrumpet;
 Maar een goed vers was al zijn aandacht waardig,
 Dit maakt veel goed voor zijn verbanningswet.
 Wie hield een Nero voor zoo onrechtvaardig,
 Zoo wreed, met zooveel gruwelijks besmet,
 Wie zag hem in elk mensch een vijand vinden,
 Zoo hij de Dichters had gehad tot vrienden?

Homeer maakt de Trojanen traag en flauw;
 Doet Agamemnon heerlijk zegepralen;
 Penélopé een voorbeeld zijn van trouw,
 Koud jegens alle vrijers, zonder falen.
 Had hij gewild dat 't anders wezen zou,
 Men hoorde alom het tegendeel verhalen;
 't Was Ilium dat won, de Griek verloor¹⁾;
 Penélopé was een gemeene sloor.

En wederom moet Dido maar gedoogen,
 Dat zij, zoo wijs als kuisch en rein van kwaad,
 Alom als manziek vrouwmensch wordt belogen,
 Alleen om dat Virgiel haar heeft gehaat.
 Maar reeds genoeg van 's Dichters groot vermogen,
 Een stof, waarin mijn geest graag weiden gaat.
 Aan hen die schrijven moet ik eere geven,
 Die zelf op aard twee boeken heb geschreven.

- 1) Ariosto, die den Paladijn Rutger van de Trojanen doet afstammen, laat nooit na dezen ten koste van de Grieken te verheffen; en wat Dido betreft: het is hem met hare verdediging, op het voetspoor van Ausonius, waarin hem Petrarca en de Spaansche dichter Ercilla gevolgd zijn, volkomen ernst.

Maar mij ook viel een deel daarvoor te beurt.
Dat door geen tijd of lot ooit wordt geschonden.
Wel heeft hij mij iets heerlijkks waard gekeurd,
Die Christus, wien mijn veder mocht verkonden!
Te dieper worden zij door mij betreurd,
Die 't in hun tijd zoo anders ondervonden,
Die bleek en uitgeteerd en hongrende aan
Veel deuren kloppen, die niet opengaan.

Zijn groote geesten zeldzaam: ondank moet
Waar *hij* regeert, ze *nog* veel schaarscher maken.
De zandwoestijn, die niemand laaft of voedt
Ziet zich, door 't wild gedierte zelfs, verzaken.'
Zoo sprak Johannes; 't oog in vollen gloed;
De Boanerges-vuurblos op de kaken;
Maar straks was 't over, en de Apostel zag
Den Held weêr aan met d' ouden, lieven lach.

Lof der Vrouwen.

Le donne antique hanno mirabil cose
Fatto nell' arme e nelle sacre muse; etc.
Orl. Fur. XX. 1. 2. 3.

De vrouwen hebben oulings groote dingen
Bestaan op 't oorlogsveld, in 't muzenkoor.
Haar schoon bedrijf zien wij een glans omringen,
Die schittren mag de gansche wereld door.
Camilla en Harpalice verdringen,
Om de eerepalm, elkaar in 't heldenspoor;
Corinne en Saffo, groote geesten boven
Veel mans! niets zal uw luister ooit verdooven.

De vrouwen blonken schittrend t' allertijd
In iedre kunst daar zij haar hart aan gaven.
Elk, die een uur in 't oud geschiedboek slijt,
Ziet overal haar faam en grootheid staven.
Scheen 't anders in een later eeuw, 't verwijt
Treff' slechts de blinden voor haar geest en gaven,
't Was domheid bij de schrijvers, of misschien
Jaloerschheid, die maar liever niet wou zien.

Maar wie ontveinst zich dat, in onze dagen,
 Zooveel verdienste in eedle vrouwen blinkt,
 Dat ieder volgende eeuwkring zal gewagen
 Van namen, nu geboekt met gulden inkt?
 Vergeefs, vergeefs, zoo booze tongen knagen
 Aan 't geen verrukt en tot bewondring dwingt!
 [Schwartz! uw penseel, Toussaint! uw zwaneveder
 Richt u een eerzuil op - wie werpt die neder?]

Lieve Vrouwen.

Cortesi donne ebbe l'antiqua etade, etc.
 Orl. Fur. XXVI. 1.

In vroeger dagen vond men lieve vrouwen,
 Wier hart voor deugd en niet voor schatten sloeg;
 Maar zelden zijn ze in onzen tijd te aanschouwen,
 Die zeggen: 'deugd is mij geluks genoeg';
 Die, waarlijk goed, beminlijk, edelaardig,
 Een leven naar den geest der eeuw geleid
 Verwerpende als haar rein gemoed onwaardig,
 Den zegen waard zijn der tevredenheid,
 Zoolang ze ons hier haar lieflijk voorbeeld geven,
 En onverwelklijke eere in 't ander leven.

Vrouwelijk Voorrecht.

Multo consigli de le donne sono
Meglio improvviso, ch' a pensarvi, usciti; etc.
Orl. Fur. XXVII. 1.

't Besluit onvoorbereid genomen,
De keus op 't eerst gezicht geschied,
Zijn bij de vrouw de slechtste niet,
En zullen meestal best bekomen.
Bij zooveel kostbre gaven, aan
Het schoon geslacht ten deel gevallen,
Mag ook die gaaf een plaats beslaan,
En is de minste niet van allen.

Maar nimmer worde iets goeds verwacht
Van 't geen de mannen gaan besluiten,
Indien 't niet lang is overdacht,
Bezien van binnen en van buiten;
Zoo 't niet behoorlijk in hun geest
Geruimen tijd is omgedragen
En, vóór het optreedt, om te slagen,
Nog eens verworpen is geweest.

Onweerstaanbaar.

Quantumque debil freno, etc.
Orl. Fur. XI. 1.

Een toom, hoe zwak ook, heeft wel dikwijls 't vurigst paard,
In 't midden van den ren, gestuit en halt doen maken;
Doch zelden heeft de kracht der Reden hier op aard
d' Ontvlamden Hartstocht zijn voldoening doen verzaken,
In 't gunstig oogenblik, hem meer dan alles waard.
De Beer die, op haar rand, een druppel slechts mocht smaken,
Wiens neus den zoeten geur van d' inhoud binnenkreeg,
Omarmt de honigkuip, duikt in en zwelgt ze leêg.

Tijden en Weertijden.

Vien tempo poi.
Orl. Fur. XXXVII. 110.

De Bergstroom, door gestâge regenvloeden
En sneeuw die smolt, ontzettend, rijst, en zwelt
Hoogmoedig op, bruist dondrend neêr; zijn woeden
Sleept wouden meê en spaart geen oogst op 't veld.
Maar daarna komt, eer angst en schrik 't vermoeden,
Een tijd, die aan die stoutheid palen stelt.
Een kind, een vrouw doorwaadt hem, zonder schromen,
En vaak zal 't nat niet eens tot de enkels komen.

Geruchten.

O Bene o mal che la fama ci apporti, etc.
Orl. Fur XXXVIII. 42.

Van 't goed of 't kwaad, dat ons 't Gerucht laat hooren,
Vergroot het, naar gewoonte, steeds de maat.
Dwaas, die den moed te haastig geeft verloren,
Dwaas, die zijn hoop te ras ontvlammen laat
Door maren, die zijn vrede en rust verstoren.
Wat, eer 't ons oor bereikt, door zóó veel monden gaat,
Baar minder vrees, doe min verwachting rijzen,
Naarmate 't meer tot juichen tergt of ijzen.